

**EVOLUTIE VAN HET RECHT
OP HET GEBIED VAN INFORMATIE**

Jeff Keustermans
Advocaat
Praktijklector K.U.L.
21 maart 1996

JURIDISCHE BESCHERMING VAN INFORMATIE

AUTEURSRECHT ?

ORIGININALITEITSVEREISTE
FEIST V. RURAL
VAN DALE

SUI GENERIS BESCHERMING ?

EUROPESE RICHTLIJN
(EINDE FEBRUARI 1996)

AUTEURSRECHT

SUI GENERIS: RECHT OP VERHINDERING
VAN NIET-TOEGESTANE
OPVRAGING UIT EEN DATABANK

15 JAAR

ANDERE INFORMATIERECHTELIJKE TOPICS

PRIVACY-BESCHERMING

GROTE PRINCIPES

LASTER & EERROOF

DOMEINNAMEN

... EN MERKENRECHT

AANSPRAKELIJKHEDEN

SPECIFIEKE PROBLEMEN INZAKE

MULTIMEDIA

INTERNET

AANSPRAKELIJKHEDEN EN EIGENDOMSRECHTEN

KLASSIEKE REGELS

CONTRIBUTORY INFRINGEMENT

VICARIOUS LIABILITY

U.S.A. CASES

PLAYBOY v. FRENA

SEGA v. MAPHIA

SCIENTOLOGY v. NETCOM

CONCLUSIE

RECENTE ONTWIKKELINGEN IN DE JURIDISCHE BESCHERMING VAN COMPUTERPROGRAMMA'S, CHIPS EN DATABANKEN

I. Inleiding

De groei van computerprogramma's, chips en elektronische databanken deed talrijke, en vaak complexe juridische vragen ontstaan. Vele van deze vragen kregen in de loop van de laatste jaren een antwoord. Een aantal bleef bestaan.

Aangezien de Verenigde Staten van Amerika vaak koploper waren inzake technologische vooruitgang, rezen vele vragen de eerste keer in de Verenigde Staten. Reeds in het begin van de jaren '60, nog vóór het begrip computerprogramma in de Belgische juridische wereld was doorgedrongen, registreerde het Amerikaanse "Copyright Office" reeds computerprogramma's,¹ hoewel de auteursrechtelijke status ervan onzeker bleef.² Terwijl in het begin van de jaren '70 door sommige auteurs³ nog werd geargumenteed dat bescherming, en auteursrechtelijke bescherming in het bijzonder, geenszins vereist was voor computerprogramma's, werd in de nieuwe Amerikaanse auteurswet van 1976 uitdrukkelijk bepaald dat computerprogramma's auteursrechtelijke bescherming genoten.⁴

Door de werking van de Wereldconventie voor het auteursrecht⁵ werden computerprogramma's van auteurs uit andere lidstaten eveneens beschermd in de Verenigde Staten.⁶ Het duurde evenwel nog vele jaren alvorens in Europa en andere delen van de wereld, meestal door rechtspraak, de auteursrechtelijke bescherming van computerprogramma's langzaam werd aanvaard.

In vele landen werd pas op het einde van de jaren '80 duidelijkheid geschapen omtrent de vraag of computerprogramma's het voorwerp konden uitmaken van auteursrecht-

telijke bescherming. De rechtspraak oordeelde bijna steeds bevestigend, alsook de wetgevers die er zich over uitspraken.⁷ In de Europese Gemeenschappen werd slechts door de richtlijn van 14 mei 1991 het principe definitief vooropgesteld.⁸

Door de "software-ervaring" hadden de Amerikanen geleerd dat het tot dertig jaren duurt alvorens Amerikaanse computerprogramma's op buitenlandse markten een zelfde bescherming kunnen genieten als die welke voor deze buitenlanders reeds in het begin voorhanden was in de Verenigde Staten van Amerika ingevolge de werking van de Wereldconventie.

Toen de "semiconductor chip" steeds meer bijgewerkt werd in de jaren '70, rees de vraag naar de juridische bescherming van dit nieuwe technologische snuffje. Hoewel uit de voorbereidende teksten van het Amerikaanse parlement blijkt dat er enkele technisch-juridische redenen bestonden (die wellicht konden worden omzeild) om deze chips niet te beschermen door middel van het auteursrecht, is het wellicht de "software-ervaring" die de Verenigde Staten van Amerika ertoe bewogen heeft om een volledig nieuwe bescherming sui generis uit te werken voor "semiconductor chips".

Ten gevolge hiervan werd de juridische bescherming van chips in vele geïndustrialiseerde landen gerealiseerd alvorens de principiële vragen met betrekking tot de juridische bescherming van software waren opgelost, en meer in het bijzonder werd de Europese oplossing voor softwarebescherming mede beïnvloed door de specifieke bescherming voor chips, zodat het de voorkeur verdient eerst de achtergronden en inhoud van de juridische bescherming van "semiconductor chips" kort toe te lichten.

II. Chips

Een geïntegreerde schakeling of "semiconductor chip" is gemaakt uit silicon en bevat een geïntegreerd elektronisch circuit. De chip bestaat uit een systeem van ingewikkelde lagen waarop designs (ook layouts of topografieën genoemd) geëtst zijn. Die designs sturen de elektronische impulsen zo, dat de computer specifieke taken uitvoert. De voornaamste voordelen van "semiconductor chips" zijn betrouwbaarheid,

¹ "Copyright Registration for Computer Programs, Announcement from the Copyright Office", 11 *Bull. Copyright Soc'y*, 1964, 361.

² KEUSTERMANS J., ARCKENS, I., *International Computer Law*, Matthew Bender (N.Y.), 1993, 7-103.

³ BREYER, "The uneasy case for copyright: a study of copyright in books, photocopies, and computer programs", 84 *Harvard L.Rev.*, 1970, (281), 340-350.

⁴ U.S. Copyright Act of 1976, 17 U.S.C. § 117 (1976). In 1980 zijn in de U.S. Copyright Act of 1976 een definitie van een computerprogramma en enkele specifieke bepalingen opgenomen (U.S. Computer Software Copyright Act of 1980).

⁵ Wereldconventie voor het auteursrecht, 6 september 1952, 6 U.S.T., 1955, 2731, T.I.A.S., nr. 3324, 216 U.N.T.S. 132 (versie Genève), herzien 24 juni 1971, 25 U.S.T., 1974, 1341, T.I.A.S., nr. 7868, 943 U.N.T.S., 178 (versie Parijs).

⁶ Wereldconventie voor het auteursrecht, artikel II; zie ARCKENS, I., "Internationale auteursrechtelijke bescherming van computer-software", *R.W.*, 1985-86, 1344, en "Obtaining International Copyright Protection for Software: National Laws and International Copyright Conventions", 38 *Federal Communications L.J.*, 1985-86, 283.

⁷ Voor een uitgebreide lijst, zie KEUSTERMANS, J., "Software, chips en databanken", noot 8, in *Auteursrecht* (C.I.R., F. Gotzen, red.), dat verschijnt in 1994 bij Story-Scientia.

⁸ Richtlijn van de Raad van 14 mei 1991 betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's (91/250/EEG), *Publikatieblad*, 1991, nr. L 122/42.

compactheid, massaproductie en laag stroomverbruik.⁹ Terwijl het ontwikkelen van chips bijzonder grote investeringen vergt, is het relatief goedkoop om bestaande chips door middel van analyse ("reverse engineering") na te maken.

Onder druk van de Amerikaanse "semi-conductor chip"-industrie, die aan de top stond en bijgevolg het meeste nadeel ondervond van goedkope kopies, werd reeds in 1979 een eerste ontwerp tot (auteursrechtelijke) bescherming van "semiconductor chips" ingediend in het Amerikaanse Parlement.¹⁰

Aangezien de "trade secret"-bescherming als onvoldoende werd beschouwd¹¹ omdat het precies mogelijk was door middel van analyse het ontwerp van elke chip te achterhalen, en aangezien octrooibescherming wel voorhanden was met betrekking tot nieuwe materialen of nieuwe werkwijzen om chips te fabriceren, doch geenszins voor het overgrote deel van de specifieke ontwerpen van chips,¹² werd in eerste instantie gedacht aan het auteursrecht.

Het Amerikaanse Parlement besloot na talrijke verhoren dat de beschikbaarheid van auteursrechtelijke bescherming voor "semiconductor chips" moest worden beschouwd als "sufficiently doubtful" om investeringen en innovatie in chips te ontmoedigen. "Officieel" werd om deze reden geopteerd voor een nieuwe sui generis bescherming.

Onderzoek van het auteursrecht in enkele andere landen toont aan dat er ernstige argumenten bestaan om te stellen dat de ontwerpen van "semiconductor chips" toch in aanmerking komen (kwamen) voor auteursrechtelijke bescherming.

Zo konden volgens de regeringen van het Verenigd Koninkrijk en Australië "semiconductor chips" worden beschermd door hun auteurswetten.¹³

In een Nederlands vonnis, van de president van de Rechtbank te Zwolle,¹⁴ werd bescherming onder de Nederlandse auteurswet toegekend voor een computerkaart in een zender op basis van de vaststelling dat aan de ontwerper daarvan een zekere creatieve inbreng niet kan worden ontzegd. Aangezien de president oordeelde dat het ontwerp van de kaart het voorwerp uitmaakte van auteursrechtelijke bescherming, impliceert dit dat layouts van "semiconductor chips"

eveneens bescherming konden genieten onder de Nederlandse auteurswet.¹⁵

Ook in België werd geoordeeld dat een computerkaart, die in casu diende om de capaciteit van bestaande computers uit te breiden, auteursrechtelijk beschermd was.¹⁶

Zoals gezegd, werd in de Verenigde Staten van Amerika evenwel geopteerd voor een bescherming sui generis. Na een uitgebreide voorbereiding werd de "Semiconductor Chip Protection Act of 1984" goedgekeurd door het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden op 9 oktober 1984.¹⁷ Vanwege de internationale bepalingen in deze wet, werd deze zo goed als ongewijzigd overgenomen in vele landen, waaronder België.

Om te verhinderen dat "semiconductor chips" van buitenlandse afkomst al te gemakkelijk bescherming zouden genieten in de Verenigde Staten, terwijl Amerikaanse chips in het buitenland geen bescherming genieten, werden immers bepalingen opgenomen die, met uitzondering van enkele specifieke gevallen, slechts bescherming verlenen aan chips van buitenlandse oorsprong indien het land van herkomst en de Verenigde Staten beide lid zijn van een verdrag voor de bescherming van chips, of indien het Amerikaanse Ministerie van Handel of de president uitdrukkelijk de bescherming uitbreiden tot chips uit landen die ernstige en eerlijke inspanningen leveren en vooruitgang maken in het nemen van maatregelen ter bescherming van Amerikaanse chips.¹⁸ Er werd aldus uitdrukkelijk gekozen voor de toepassing van het wederkerigheidsbeginsel.

Als gevolg hiervan werd in diverse landen wetgeving aangenomen die in een zelfde bescherming voorzagen als die van de Amerikaanse wet. De Europese Gemeenschap vaardigde op 16 december 1986 een richtlijn uit die op bepaalde punten bijna letterlijk de Amerikaanse wet overnam, het wederkerigheidsprincipe inbegrepen.¹⁹

¹⁵ VERKADE, "Letters from the Netherlands", 21 *Copyright*, 1985, (165), 167.

¹⁶ Rb. Turnhout, 12 november 1984, *R.*, 1988-89, 411, met noot "Over auteursrecht, computerprogramma's en computerkaarten". Voor bijkomende informatie m.b.t. de auteursrechtelijke bescherming van "layouts/plannen", zie BRISON, F., "Architectuur: de assepoester van het auteursrecht", *R.W.*, 1991-92, 313.

¹⁷ 130 *Cong. Rec.* H 11602 (9 oktober 1984); 17 U.S.C. § 901-914 (Copyright Act); zie algemeen STERN, R., *Semiconductor Chip Protection*, 1986, 560 blz.

¹⁸ Voor een uitgebreid overzicht van de diverse beschermingsvoorwaarden voor buitenlandse "semiconductor chips", zie ARCKENS, I., KEUSTERMANS, J., "Beschermingsmogelijkheden voor niet-Amerikaanse chips in de U.S.A.", *Computerrecht*, 1985, nr. 5, blz. 2.

¹⁹ Richtlijn van 16 december 1986 betreffende de rechtsbescherming van topografieën van halfgeleiderproducten, *Publikatieblad*, 1987, Nr. L 24/36; zie GOTZEN, F. (red.), *Chip Protection. A New Form of Intellectual Property*, 1990; VANDENBERGHE, G., "La protection du logiciel et des chips aux Etats-Unis: un modèle pour l'Europe?", *R.I.D.A.*, 1985, nr. 126, 85; FLAMEE, M., VANHEES, H., "Une approche européenne de la protection des chips", *R.I.D.A.*, 1989, 56; FRENSEL, G., *Chipsbescherming*, 1988, 65; COHEN JEHOAM, H., "Chipsbescherming onder de pax americana", *Informatierecht/AMI*, 1986, 24; KEUSTERMANS, J., ARCKENS, I., "La protection des produits semi-conducteurs en Europe après la directive de la C.E.E. concernant la protection juridique des topographies", *Droit de l'Informatique*, 1987, 117; m.b.t. het wederkerigheidsbeginsel zie algemeen WILS, G., "The Concept of Reciprocity in EEC Law: An Exploration into These Realms", 28 *C.M.L.R.*, 1991, 245.

⁹ VAN OVERSTRAETEN, R., "Introduction into Chip Technology", in *Chip Protection. A New Form of Intellectual Property* (F. Gotzen, red.), 1990, 3. Zie ook ARCKENS, I., KEUSTERMANS, J., "De semiconductor Chip Protection Act of 1984, een kritische blik", *R.W.*, 1984-85, 1629.

¹⁰ House Report 1007, 96th Cong., 1e zitting, 125 *Cong. Rec.*, 1979, 461.

¹¹ HART, "Questions Raised on Legally Protecting Semiconductor Chips in the U.K.", *Computer L. & Prac.*, mei/juni 1985, (146), 149.

¹² OXMAN, "Intellectual Property Protection and Integrated Circuit Masks", 20 *Jurimetric J.*, 1980, (405), 419.

¹³ Zie *Dorling v. Honnor Marine Ltd.*, 1964 *R.P.C.* 160; *Amp v. Utilux*, 1972 *R.P.C.* 103; *Hoover PLC v. George Hulme (Stockport) Ltd.*, 1982 *F.S.R.* 565; HART, o.c. (noot 11); STERN, "The Semiconductor Chip Protection Act of 1984: The International Comity of Industrial Property Rights", 3 *Int'l Tax & Bus.Law.*, 1986, (273), 301.

¹⁴ Pres. Rb. Zwolle, 22 juli 1983, *B.I.E.*, 1983, 332 (koezender); zie in dezelfde zin Pres. Rb. Zwolle, 16 april 1987, *Computerrecht*, 1987, 249.

Op 26 mei 1989 werd in Washington, D.C., in het kader van de World Intellectual Property Organization een verdrag goedgekeurd met betrekking tot intellectuele eigendomsrechten voor geïntegreerde schakelingen.²⁰ Weinig landen besloten sindsdien om het verdrag daadwerkelijk te ondertekenen zodat het verwachte succes achterwege blijft.

Ingevolge de Europese Richtlijn van 1986 kwam ondertussen in zo goed als alle lidstaten specifieke wetgeving tot stand. Terwijl Frankrijk vasthield aan de traditie om wetgeving kort en bondig te houden,²¹ nam België, zoals de meeste andere Europese landen, de tekst van de Europese richtlijn grotendeels over in de wet van 10 januari 1990.²² Zoals de Amerikaanse wet, voorziet de Belgische wet in een bescherming voor topografieën van halfgeleiderproducten ("semiconductor chips") welke het voortbrengsel zijn van de eigen intellectuele inspanning van de maker en niet algemeen bekend zijn in de halfgeleiderindustrie. De bescherming geldt in principe voor tien jaar na de eerste exploitatie, of bij gebrek van exploitatie vijftien jaar na de eerste vastlegging.

In de Belgische wet zijn geen vormvereisten opgenomen, in tegenstelling tot de meeste buitenlandse wetgeving, waar een vereiste van registratie van elke topografie bestaat, binnen twee jaar na de eerste commerciële exploitatie. Voor een diepgaande bespreking van de Belgische wet wordt verwezen naar uitstekende teksten die hierover reeds zijn geschreven.²³

Wegens ontwikkelingen op het domein van softwarebescherming past het bijzondere aandacht te schenken aan een uitzondering die in de wetgeving sui generis werd ingevoerd op de exclusieve rechten (reproductie en commerciële exploitatie) waarin de wet voorziet.

Artikel 10, a, van de Belgische wet schakelt het exclusieve reproductierecht uit wanneer de reproductie van een topografie uitsluitend voor analyse-, evaluatie- of onderwijsdoel-einden bestemd is. Volgens artikel 10, b, mag de topografie die het resultaat is van een dergelijke analyse en evaluatie van een andere topografie, gereproduceerd en gecommercialiseerd worden, op voorwaarde dat de tweede topografie de twee hierboven vermelde grondvoorwaarden voor bescherming vervult. Uit een studie van de voorbereidende

²⁰ WIPO Treaty on Intellectual Property in respect of Integrated Circuits, herdrukt in *Indust. Prop.*, 1989, 217.

²¹ De Franse wet van 4 november 1987 telt vijf essentiële artikelen en is drie keer korter dan de doorsnee sui generis chipsbeschermingswet; zie VIVANT, M., "A View of French Law on the Protection of Topographies Seen as a Phenomenon of Cultural Integration", in *Amongst Friends in Computers and Law, A Collection of Essays in Remembrance of Guy Vandenberghe* (Kaspersen en Oskamp, red.), 1990, 61; BILON, J.-L., "La protection des topographies. Réflexion sur une expérience: harmonisation et distortion", *Jurimatic, Information et propriété intellectuelle*, Report for the European Commission, 1989.

²² *B.S.*, 26 januari 1990, 1093, en erratum in *B.S.*, 23 februari 1990.

²³ BRISON, F., TAEYMANS, M., "Chipsbescherming in België, *Computerrecht*, 1990, 176; VANHEES, H., "Het Belgische sui generis beschermingsregime voor chips: een nieuw industrieel eigendomsrecht", *R.W.*, 1989-90, 1271; BRISON, F., "Chipsbescherming" in *Handels-, economisch en financieel recht. Commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer* (Swennen, Verougstraete, Wymeersch, red.), 1993.

teksten van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden blijkt dat de wetgever hiermee wilde toelaten dat verbeteringen, of minstens alternatieven, van een bestaande chip werden gemaakt waarbij substantiële, doch geen identieke onderdelen van het ontwerp van de eerste chip in een tweede chip konden worden verwerkt. Indien de tweede chip het produkt is van substantiële studie en analyse, en niet slechts het resultaat van plagiaat bereikt door een dergelijke studie en analyse, is het toegestaan een tweede chip te maken met een layout die voor een belangrijk deel gelijk is op de beschermde eerste chip.²⁴

Naast het vereiste dat de oorspronkelijke voorwaarden voor chipsbescherming door deze tweede chip moeten worden vervuld, zal het bestaan van een uitgebreide documentatie van de werkzaamheden bij het creëren van de tweede chip, het "paper trail", een belangrijke factor zijn bij het bepalen of de tweede chip is gemaakt door een "piraat" of een "reverse engineer". In de enige tot op heden bekende (Amerikaanse) procedure met betrekking tot chipsbescherming waren beide partijen het erover eens dat, zodra de verwerende partij een adequaat "paper trail" kon voorleggen waaruit de "reverse engineering" bleek, de toepasselijke toetsteen voor een inbreuk de vaststelling zou zijn dat beide topografieën "substantieel identiek" waren, en dat indien geen eigen intellectuele inspanning werd aangetoond, de toepasselijke standaard voor een inbreuk de substantiële gelijkenis tussen de twee topografieën zou zijn. Uit de uitspraak in hoger beroep zou men kunnen afleiden dat het "originaliteitsvereiste" toch meer dan oorspronkelijk gedacht aanleunt tegen het vereiste van uitvinderswerkzaamheid in het octrooirecht.²⁵

Het probleem van de "reverse engineering" zou in de Europese context de problematiek van de juridische bescherming van software tot een boeiend en fundamenteel debat brengen. Ook software kan immers worden geanalyseerd door "reverse engineering". Alvorens deze problematiek kort toe te lichten, past het de draad weer op te nemen en de in de inleiding aangevatte bespreking van softwarebescherming voort te zetten.

III. Software

De belangrijkste ontwikkelingen inzake softwarebescherming in het buitenland vonden plaats in het vorige decennium. In 1980 werd de nieuwe Amerikaanse auteurswet van 1976 andermaal aangepast om de auteursrechtelijke bescherming van software nog meer expliciet in de wet op te nemen. In artikel 101 van de Amerikaanse auteurswet werd software gedefinieerd als volgt: "A 'computerprogramm' is a set of statements or instructions to be used directly or indirectly in a computer in order to bring about a certain result." Er werd tevens uitdrukkelijk aan de rechtmatige eigenaar

²⁴ *House of Representatives*, Report No. 98-781, 98th Cong., 2d Sess., 1984, 22.

²⁵ *Brooktree Corp. v. Advanced Micro Devices Inc.*, 705 F. Supp. 108 (S.D. Cal 1988) en United States Court of Appeals, oktober 9, 1992, *CCH Guide to Computer Law*, 1992, nr. 64.494; FISHER, "Beyond Fair Use: Reverse Engineering and the Semiconductor Chip Protection Act of 1984", 3 *Computer Lawyer*, 1986, 9; HART, R.J., "High Technology 'Reverse Engineering': the Dual Standard", *E.I.P.R.*, 1987, 139; RASKIND, "Reverse Engineering, Unfair Competition, and Fair Use", 70 *Minn. L. Rev.*, 1985, 385.

van een computerprogramma toestemming verleend om een extra kopie te maken en om het programma aan te passen om het gebruik ervan te vergemakkelijken. Andere kopies of aanpassingen werden bijgevolg impliciet beschouwd als inbreuken op het exclusieve recht van de auteur.

In Nederland werd de auteursrechtelijke bescherming van software bevestigd in een aantal rechterlijke uitspraken van het begin van de jaren '80.²⁶

Het Franse Parlement nam op 3 juli 1985 een wet aan die de Franse auteurswet aanpaste en uitdrukkelijk voorzag in auteursrechtelijke bescherming voor software. De termijn van bescherming werd beperkt tot 25 jaar na de creatie van het programma. Verder bepaalt de Franse wet uitdrukkelijk dat software die wordt ontwikkeld door werknemers binnen de grenzen van hun tewerkstelling, eigendom wordt van de werkgever. De verkrijger heeft tevens het recht om een veiligheidskopie te nemen. Tenzij contractueel anders bepaald is, kan de verkrijger van een computerprogramma dit naar believen aanpassen.²⁷

Op 7 maart 1986 wees het Franse Hof van Cassatie drie arresten waarin werd bevestigd dat computerprogramma's eveneens auteursrechtelijke bescherming genoten vóór de inwerkingtreding van deze nieuwe wet.²⁸ Ondertussen oordeelde het Parijse Hof van Beroep dat het ter beschikking stellen van het computerprogramma voorzien van een technisch middel om kopie te verhinderen, te zamen met een back-up-kopie van het programma, niet strijdig was met de aangepaste Franse auteurswet aangezien de gebruiker bijgevolg reeds ab initio over een back-up-kopie kon beschikken.²⁹

In (West-)Duitsland werd de auteurswet aangepast op 24 juni 1985. De toepassing van het auteursrecht op computerprogramma's veroorzaakte evenwel enkele interpretatieproblemen en gaf onder meer aanleiding tot het bekende "Inkasso-Programm"-arrest, waarin het Bundesgerichtshof de bescherming van computerprogramma's onder meer afhankelijk stelde van het vereiste dat het programma het werk is van een meer dan gemiddeld bekwaam programmeur ("Überdurchschnittlichkeit").³⁰ Deze beslissing maakte de noodzaak van harmonisering op het Europees vlak nog noodzakelijker dan voorheen. Talrijke andere beslissingen zouden de grenzen van de auteursrechtelijke bescherming voor computerprogramma's in Duitsland vastleggen.³¹

In België duurde het geruime tijd alvorens duidelijke uitspraken werden geveld met betrekking tot de auteursrechtelijke bescherming van software. De rechtsleer, die reeds over de problematiek schreef sedert het einde van de jaren '70,³²

oordeelde dat computerprogramma's in principe wel in aanmerking konden komen voor auteursrechtelijke bescherming, doch benadrukte dat een consequente toepassing van het auteursrecht niet steeds even gemakkelijk zou zijn, en merkte zelfs op dat het auteursrecht wellicht niet het meest geschikte middel was om computerprogramma's juridisch te beschermen.³³

In een eerste reeks uitspraken bevestigden de rechtbanken het principe dat computerprogramma's in aanmerking kwamen voor auteursrechtelijke bescherming.³⁴

Het duurde tot in het begin van de jaren '90 alvorens de Belgische rechtspraak op een meer diepgaande wijze een aantal problemen met betrekking tot de uitgebreidheid van de auteursrechtelijke bescherming voor software onderzocht (de zogenaamde "tweede generatie"-rechtspraak). Zo oordeelde de Rechtbank van Eerste Aanleg te Leuven op 5 februari 1991 dat zowel de broncode als de objectcode (machinetaal) auteursrechtelijk beschermd zijn, namelijk "dat de source-code te vergelijken is met een muziekpartituur of de beschrijving van een breipatroon, terwijl de object-code te vergelijken is met een compact-disc, drager van de muziek, of een ponskaart waarop het breipatroon in machinetaal is omgezet; dat het volkomen onlogisch zou zijn alleen de programma's (muziekpartituren) te beschermen, maar niet de dragers van deze programma's zoals Rom's, diskettes enz., waardoor het programma kan gerealiseerd worden".³⁵

Dit standpunt werd bevestigd door het Hof van Beroep te Brussel in het arrest van 14 oktober 1993.³⁶ In dit arrest werd

tection juridique des programmes d'ordinateur", *Ing.-Cons.*, 1976, 157; A. BERENBOOM, *Le droit d'auteur*, 1984, 164; KEUSTERMANS, "Protection of U.S. Computer Software in Belgium and The Netherlands", *Computer Law.*, oktober 1985, 19; FLAMEE, M., "Auteursrechtelijke bescherming van software naar Belgisch recht", *Computerrecht*, 1986, 240; HUBO, "La titularité des droits d'auteur sur des logiciels écrits par un salarié, Situation en France, en Belgique et aux Pays-Bas", *Droit de l'informatique*, 1986, 151; Poullet, "La protection des programmes par le droit d'auteur en droit belge et néerlandais", *Droits des affaires*, 1986-87, 181; GOTZEN, F., "Intellectuele eigendom en nieuwe technologieën", *R.W.*, 1983-84, (2375), 2382; LEJEUNE, B., "Protections Juridiques du logiciel en droit belge", *J.T.*, 1986, 605; FLAMEE, M., "Computersoftware en chips", in *Honderd jaar auteurswet* (Corbet, J., red.), 1986, 139; VAN HOECKE, K., "Softwarepiraten", *R.W.*, 1983-84, 1649; BILLIET, J., NYS, J., "Bescherming van software" in *Informaticacontracten* (Kluwer, bedrijfsbibliotheek), 1992, 43.

³³ VANDERBERGHE, G., *Bescherming van computersoftware*, 1984, 93-105. Zie ook QUAEVLIET, A.A., *Auteursrecht op techniek*, Zwolle, Tjeenk Willink, 1987; BUCH, P., "La protection juridique des programmes d'ordinateurs", *Ing.-Cons.*, 1976, (157), 176; GOTZEN, F., in de discussieronde tijdens de studiedag van 30 april 1987, zoals gepubliceerd in *De sociaal-economische rol van intellectuele rechten*, 1991 (M. Van Hoecke, red.), 100; FLAMEE, M., BRISON, F., "Auteursrecht toegepast op computerprogrammatuur: een gronslagenprobleem", *T.B.B.R.*, 1992, 464.

³⁴ Vz. Brussel, 8 januari 1985, *Computerrecht*, 1987, 18; Brussel, 20 juni 1986, *Computerrecht*, 1987, 190; Vz. Kh. Brussel, 4 oktober 1985, *Computerrecht*, 1987, 191; Rb. Brussel, 30 september 1988, *Computerrecht*, 1989, 197; Rb. Hasselt, 30 april 1990, *Computerrecht*, 1991, 162.

³⁵ Rb. Leuven, 5 februari 1991, wordt gepubliceerd in *Computerrecht*, 1994, nr. 2.

³⁶ Brussel, 14 oktober 1993, wordt gepubliceerd in *Computerrecht*, 1994, nr. 2, en in *Ing.-Cons.*, 1994.

²⁶ VERKADE, "Bescherming van Software anno 1983", *Jurist en computer*, 1983, 183.

²⁷ Franse auteurswet, artikelen 45-48; TOUBOL, *Le logiciel. Analyse juridique*, 1986.

²⁸ Zie hierover GUILGUET, MARCELIN, "A propos des trois arrêts de la Cour de cassation du 7 mars 1986 en matière de protection du logiciel", 4 *Rev. Dr. Prop. Indus.*, 1986, 19.

²⁹ Parijs (1e kamer, sec. A), 7 januari 1987, *Droit de l'Informatique*, 1987, 173.

³⁰ Bundesgerichtshof, 9 mei 1985, *BGHZ* 94, 276, *CR*, 1985, 22.

³¹ HOEREN, T., "Software protection in Germany", in *International Computer Law* (Matthew Bender & Co), 1993, § 7.16.

³² GOTZEN, "Copyright and the Computer", 13 *Copyright* 15-21 (1977); DE BRABANTER, VANDERPERRE, "Aspects particuliers de la pro-

tevens, terecht, bevestigd dat auteursrechtelijke bescherming beschikbaar is voor alle soorten van computerprogramma's, met inbegrip van de zeer technische systeemprogramma's. Hierin volgde de rechtspraak het overgrote deel van de rechtsleer.

Het Hof van Beroep te Gent bevestigde een andere meerderheidsstrekking in de rechtsleer, die stelde dat, bij toepassing van het auteursrecht op computerprogramma's, de algemene principes van het auteursrecht dienen te worden gevolgd, met inbegrip van het principe dat de overdracht van auteursrechten uitdrukkelijk dient te gebeuren, en voor zover zij heeft plaatsgevonden beperkend moet worden geïnterpreteerd. Het hof oordeelde: "Uit niets blijkt dat tussen de auteur en de gefailleerde N.V. op formele wijze een gehele of gedeeltelijke overdracht van auteursrechten heeft plaatsgevonden. Dat daarnaast de auteur gedurende zijn tewerkstelling in ruil voor betaling van zijn loon, en zolang dat duurde, nu en dan heeft ingestemd met welbepaalde en zeer beperkte commercialisaties kan naar het oordeel van het Hof geen voldoende basis vormen voor een gehele of gedeeltelijke overdracht van zijn auteursrecht. Het betreft slechts een modaliteit van de uitoefening ervan die beperkend dient te worden geïnterpreteerd."³⁷

Deze rechtspraak, die in lijn is met eerdere rechtspraak met betrekking tot de auteursrechten van de makers van films, reclame, breipatronen, brochures etc., zal wellicht enkelen de wenkbrauwen doen fronsen. De bescherming van de auteur is nochtans de essentie van het "auteursrecht" zelf. Wanneer men meent dat men voor computerprogramma's het auteursrecht niet rechtlijnig mag toepassen, dient men zich veeleer de vraag te stellen of het auteursrecht wel het meest geschikte middel is om computerprogramma's te beschermen, dan wel te trachten aan dit auteursrecht te sleutelen om het "op maat" van computerprogramma's te maken.

De vraag van de auteursrechtelijke bescherming voor computerprogramma's lijkt ondertussen evenwel definitief bevestigend te zijn beantwoord, zodat men uiteindelijk toch besloten heeft aan dit auteursrecht te sleutelen met het oog op de toepassing ervan op computerprogramma's. Het feit dat de Belgische wetgever ondertussen ervoor geopteerd heeft de "auteursrechtelijke" bescherming van computerprogramma's te regelen in een afzonderlijke wet, kan in het licht hiervan dan ook alleen maar worden goedgekeurd. Aldus kan misschien een verdere afbrokkeling van de principes van het auteursrecht worden voorkomen in andere domeinen waar het auteursrecht een rol speelt.

Sedert het ontstaan van de computer kwam de klemtoon steeds meer te liggen op software en steeds minder op hardware. De software-industrie was dan ook zeer belangrijk op het einde van de jaren '80 en grote economische belangen stonden op het spel. Op het Europees vlak werd dan ook hevige druk uitgeoefend, vooral achter de schermen, in het kader van de totstandkoming van de Europese richtlijn van 14 mei 1991.³⁸ Een gedetailleerde bespreking van de Europese

richtlijn valt buiten het bestek van deze tekst.³⁹ Aangezien het Belgische wetsvoorstel in zeer grote mate de tekst en inhoud van de Europese richtlijn overneemt, verdient het de voorkeur enige aandacht aan het toekomstige Belgische recht te besteden.⁴⁰

In de herfst van 1993 werd het "Wetsvoorstel houdende de omzetting in Belgisch recht van de Europese richtlijn van 14 mei 1991 betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's" ingediend in het Belgische Parlement.⁴¹

Het wetsvoorstel bepaalt uitdrukkelijk dat computerprogramma's (het voorbereidend materiaal inbegrepen) auteursrechtelijk beschermd zijn en gelijkgesteld worden met de werken van letterkunde in de zin van de Bernerconventie voor de bescherming van werken van letterkunde en kunst.⁴²

Een computerprogramma geniet volgens het wetsvoorstel bescherming indien het een eigen schepping van de maker is. Om te bepalen of het programma voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking komt, mogen geen andere criteria worden aangelegd.⁴³ Met deze laatste bepaling, die uit de tekst van de Europese richtlijn komt, wilde de Europese regelgever verhinderen dat het in Duitsland opgelegde vereiste van "Überdurchschnittlichkeit" zou worden gehandhaafd. In artikel 2 van het wetsvoorstel wordt uitdrukkelijk bevestigd dat ideeën en beginselen die aan enig element van een computerprogramma ten grondslag liggen, niet auteursrechtelijk kunnen worden beschermd.

In afwijking van de bestaande auteursrechtelijke principes bepaalt het wetsvoorstel dat de werkgever geacht wordt de verkrijger te zijn van de economische rechten met betrekking tot computerprogramma's die gemaakt zijn door een of meer werknemers of beambten bij de uitoefening van hun taak of hun opdracht, tenzij bij overeenkomst of statutair anders is bepaald.⁴⁴ Wat de morele rechten betreft, verwijst het

Proposal for a Directive Concerning Legal Protection of Computer Programs", 29 *Columbia J. Trans'l L.*, 1991, 145; GOTZEN, F., "Distribution and Exhaustion in the EC Proposal for a Council Directive on the Legal Protection of Computer Programs", 8 *E.I.P.R.*, 1990, 229; VANDENBERGHE, G., "Auteursrechtelijke bescherming van computerprogramma's: een onbevredigend voorstel van richtlijn", *A.I.M.*, 1989, 111.

³⁹ Zie bv. BRISON, F., TRIAILLE, J.P., "La directive C.E.E. du 14 mai 1991 et la protection juridique des programmes d'ordinateur en droit belge", *J.T.*, 1991, 782; DREIER, T., "The Council Directive of 14 May 1991 on the Legal Protection of Computer Programs", *E.I.P.R.*, 1991, 319; MEIJBOOM, A.P., "De Richtlijn Softwarebescherming", *A.M.I.*, 1991, 171; HOEREN, T., "Software protection in the E.E.C.", in *International Computer Law* (Matthew Bender & Co), 1993, § 7.13 [E].

⁴⁰ Omtrent de invloed van de Europese richtlijn op het geldende Belgische recht, zie DEVLOO, R., "Richtlijnconforme interpretatie: bron van recht?", *R.W.*, 1993-94, 377.

⁴¹ Kamer, Wetsvoorstel houdende omzetting in Belgisch recht van de Europese richtlijn van 14 mei 1991 betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's, 1992-93, nr. 1071/1, hierna ook "wetsvoorstel".

⁴² Wetsvoorstel, artikel 1.

⁴³ Wetsvoorstel, artikel 2.

⁴⁴ Wetsvoorstel, artikel 3.

³⁷ Gent, 27 oktober 1993, *Computerrecht*, 1994, nr. 1, *R.W.*, 1993-94, 925, met noot F. BRISON.

³⁸ Richtlijn van de Raad van 14 mei 1991 betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's (91/250/EEG), *Publikatieblad*, 1991, nr. L 122/42. Omtrent de "voorbereiding", zie LUCAS, A., "Copyright in the European Community: The Green Paper and the

wetsvoorstel naar artikel 6bis van de Bernerconventie waarin een minimumbescherming is geregeld.⁴⁵

Volgens artikel 5 van het wetsvoorstel omvatten de economische rechten het exclusieve recht op reproductie en distributie van het computerprogramma, zij het dat uitdrukkelijk bepaald wordt dat de eerste verkoop (wellicht wordt bedoeld "in het verkeer brengen") in de Europese Gemeenschap van een kopie van een programma door de rechthebbende of met diens toestemming tot het verval van het recht om controle uit te oefenen op de distributie van die kopieën in de Gemeenschap leidt, met uitzondering van het recht om controle uit te oefenen op het verder verhuren van het programma of van een kopie daarvan.

De hierboven besproken problematiek van de "reverse engineering" duikt met betrekking tot computerprogramma's opnieuw op in artikel 6 van het wetsvoorstel, dat bepaalt:

"§ 1. Tenzij bij overeenkomst uitdrukkelijk anders is bepaald, is geen toestemming van de auteursrechthebbende vereist voor de in artikel 5, eerste lid, genoemde reproductie, noch voor het vertalen, bewerken, arrangeren of anderszins veranderen van het computerprogramma, wanneer deze handelingen voor de rechtmatige verkrijger noodzakelijk zijn om het computerprogramma te kunnen gebruiken voor het beoogde doel, onder meer om fouten te verbeteren.

"§ 2. De reproductie in de vorm van een reservekopie door de rechtmatige gebruiker van het computerprogramma mag niet worden verboden, indien die kopie noodzakelijk is om het programma te kunnen gebruiken.

"§ 3. De rechtmatige gebruiker van een kopie van een programma is gemachtigd om zonder toestemming van de rechthebbende de werking van het programma te observeren, te bestuderen en uit te testen, ten einde vast te stellen welke ideeën en beginselen aan een element van het programma ten grondslag liggen, indien hij dit doet bij het rechtmatig laden of in beeld brengen, de uitvoering, transmissie of opslag van het programma."

"Reserve engineering" is inderdaad een methode om door analyse tot de brontaal (de taal waarin werd geprogrammeerd) en de logica achter de brontaal van het programma te geraken. Dit kan nuttig zijn als wetenschappelijke oefening en studie, doch het kan ook gebeuren om de specificatie van de interfaces in een programma te vinden om aldus compatibele computerprogramma's te ontwerpen, dit zijn programma's die kunnen werken in aansluiting op of samen met het geanalyseerde programma. Daarenboven kan het de bedoeling zijn een geheel nieuw programma te ontwerpen dat voortbouwt op de door de analyse verworven kennis.⁴⁶

Na zeer veel lobbywerk op het niveau van de Europese Gemeenschappen werd in de richtlijn ten slotte geopteerd voor een tekst die in grote mate, met enkele omwegen, de algemene principes van het auteursrecht toepast en in essentie verhindert dat het auteursrecht wordt gebruikt om ideeën en methodes die in computerprogramma's verwerkt zijn, te monopoliseren. In artikel 7 wordt in detail uitgelegd in welke omstandigheden geen toestemming van de rechthebbende vereist is om een computerprogramma te reproduceren en/

of te vertalen met het oog op het verkrijgen van informatie die nodig is om de compatibiliteit van een onafhankelijk gecreëerd computerprogramma met andere programma's tot stand te brengen.⁴⁷ Het wetsvoorstel bepaalt uitdrukkelijk dat overeenkomsten die strijdig zijn met artikel 7 of de in artikel 6, §§ 2 en 3, bedoelde uitzonderingen, nietig zijn.⁴⁸

De auteursrechtelijke bescherming van computerprogramma's heeft dezelfde duur als die voor werken van letterkunde en kunst.⁴⁹

Naast de gebruikelijke straffen voert het wetsvoorstel een bijzondere straf in voor diegenen die een kopie van een computerprogramma in het verkeer brengen of voor commerciële doeleinden bezitten, terwijl zij weten of redelijkerwijze kunnen vermoeden dat het een onrechtmatige kopie is, alsook voor hen die middelen in het verkeer brengen of voor commerciële doeleinden bezitten die uitsluitend bestemd zijn om de ongeoorloofde verwijdering of ontwijking van technische voorzieningen ter bescherming van het computerprogramma te vergemakkelijken.⁵⁰

Er wordt uitdrukkelijk bepaald dat de wet eveneens van toepassing zal zijn op programma's die vóór haar inwerkingtreding zijn gemaakt, onverminderd de vóór die datum verrichte handelingen en verkregen rechten.⁵¹

De laatste artikelen van het wetsvoorstel regelen een aantal procedureproblemen. Teneinde specialisatie van de rechtbanken in de hand te werken zal in principe alleen de rechtbank van eerste aanleg die zitting houdt ter zetel van het hof van beroep in wiens rechtsgebied de overtreding is begaan of, naar keuze van de eiser, de rechtbank die zitting houdt ter zetel van het hof van beroep in wiens rechtsgebied de verweerder of één of andere verweerder zijn woon- of verblijfplaats heeft, bevoegd zijn.⁵² Dit is een stap in de goede richting, zoals dit ook reeds gebeurde in het kader van de Octrooiwet en de wet met betrekking tot de juridische bescherming van topografieën van halfgeleiderproducten.

IV. Databanken

In het arrest van het Hof van Cassatie van 25 oktober 1989 benadrukte het Hof dat een catalogus (wat in essentie eveneens een verzameling van gegevens is) in aanmerking komt voor auteursrechtelijke bescherming, op voorwaarde dat deze blijk geeft van originaliteit/oorspronkelijkheid en dat daartoe vereist is dat het werk "de persoonlijke stempel draagt van de auteur". Het Hof stelde tevens duidelijk dat de hoeveelheid tijd en moeite die in het werk werd geïnvesteerd, van geen belang is bij het beoordelen van de voorwaarden voor auteursrechtelijke bescherming.⁵³ Onder het geldende auteursrecht kan een databank bijgevolg bescher-

⁴⁷ De tekst van artikel 7 van het wetsvoorstel stemt in zeer grote mate overeen met de tekst van artikel 6 van de Europese richtlijn (noot 38).

⁴⁸ Wetsvoorstel, artikel 8.

⁴⁹ Wetsvoorstel, artikel 9.

⁵⁰ Wetsvoorstel, artikel 10.

⁵¹ Wetsvoorstel, artikel 11.

⁵² Wetsvoorstel, artikelen 12-13.

⁵³ Cass., 25 oktober 1989, *Computerrecht*, 1990, 191, *R.W.*, 1989-1990, 1061; GOTZEN, F., "Het Hof van Cassatie en het begrip 'oorspronkelijkheid' in het Belgische auteursrecht - Van foto's en catalogi naar computerprogramma's en databanken", *Computerrecht*,

⁴⁵ Wetsvoorstel, artikel 4.

⁴⁶ Zie DOMMERING, E.J., "Reverse engineering: een softwarepuzzel", *Computerrecht*, 1990, 105.

ming genieten, doch niet elke databank zal zomaar auteursrechtelijk beschermd zijn.⁵⁴

In dezelfde zin oordeelde op 27 maart 1991 het Amerikaanse Hooggerechtshof. In het arrest *Feist versus Rural* werden korte metten gemaakt met de "sweat of the brow"-doctrine die stelde dat het bestaan van ernstige inspanningen volstonden om auteursrechtelijke bescherming toe te kennen aan compilaties. In vermelde zaak oordeelde het Hof dat de telefoonboeken die (gedeeltelijk) waren gekopieerd, onvoldoende originaliteit vertonen om auteursrechtelijke bescherming te genieten, waardoor het publiek (en producenten van concurrerende telefoonboeken) de inhoud ervan vrij konden overnemen: "Originality remains the sine qua non of copyright" en "A factual compilation is eligible for copyright if it features an original selection or arrangement of facts, but the copyright is limited to the particular selection or arrangement. In no event may copyright extend to the facts themselves."⁵⁵

In Nederland had de producent van een elektronisch puzzelwoordenboek alle trefwoorden uit de grote Van Dale (ongeveer 230.000) zonder toestemming van Van Dale opgenomen in zijn elektronische databank. Diverse gerechten dienden zich hierover uit te spreken, waaronder de Hoge Raad,⁵⁶ die oordeelde dat een verzameling van feitelijke gegevens slechts auteursrechtelijk beschermd is "indien de verzameling het resultaat zou zijn van een selectie die een persoonlijke visie van de maker tot uitdrukking brengt".

Uit de aangehaalde rechtspraak blijkt duidelijk dat het auteursrecht voor databanken slechts een beperkte bescherming kon bieden.

De rechtspraak is eenduidig: de verzamelde gegevens als zodanig vallen buiten de bescherming van het auteursrecht. In haar poging om juridische bescherming tot stand te brengen voor databanken, heeft de Europese Commissie dan ook geopteerd voor een bijkomende bescherming naast het auteursrecht. Een eerste voorstel voor een richtlijn werd inge-

diend op 15 april 1992,⁵⁷ doch een herwerkte en duidelijker gestructureerde tekst werd aangeboden in het begin van oktober 1993.⁵⁸

In essentie bestaat het voorstel uit twee grote delen. In het eerste deel worden de voorwaarden en beperkingen van auteursrechtelijke bescherming voor databanken uiteengezet. In het tweede deel wordt een volkomen nieuw intellectueel eigendomsrecht tot stand gebracht: het "recht op verhindering van niet-toegestane opvraging uit een databank".

Het voorstel legt de lidstaten de verplichting op in bescherming door het auteursrecht van databanken te voorzien als zijnde verzamelingen in de zin van artikel 2, lid 5, van de Bernerconventie voor de bescherming van de werken van letterkunde en kunst (tekst van de Akte van Parijs van 1971).⁵⁹ Tot op heden is evenwel de versie van Parijs van 1971 door België nog niet goedgekeurd...

Het voorstel bepaalt verder in artikel 2, § 2, dat geen afbreuk wordt gedaan aan de bescherming door het auteursrecht van verzamelingen van werken of materiaal die met niet-elektronische middelen worden gerangschikt of opgeslagen of die op niet-elektronische wijze worden opgevraagd.

Volgens het voorstel wordt een databank door het auteursrecht beschermd voor zover ze oorspronkelijk is in de zin dat het een verzameling betreft van werken of materiaal die op grond van de keuze of de rangschikking ervan de eigen intellectuele schepping van de auteur vormt. Er wordt tevens uitdrukkelijk bepaald dat geen andere criteria toegepast mogen worden om te bepalen of een databank voor die bescherming in aanmerking komt.⁶⁰ Zoals bij de computerprogramma's wordt ook uitdrukkelijk bepaald dat de werkgever bij uitsluiting bevoegd is om alle economische rechten met betrekking tot een databank tot stand gebracht door zijn werknemers in het kader van hun dienstbetrekking uit te oefenen, tenzij anders is bepaald bij overeenkomst. Het voorstel behandelt verder in detail de exclusieve rechten van de auteursrechtelijke bescherming van een databank dezelfde is als bij literaire werken en bepaalt verder dat een nieuwe databank tot stand gebracht wordt wanneer een wezenlijke wijziging in de selectie of de ordening van de inhoud van een databank wordt aangebracht. Vanaf dat ogenblik begint een nieuwe termijn van bescherming.

Het nieuwe intellectuele eigendomsrecht, met de veel te ingewikkelde naam "recht op verhindering van niet-toegestane opvraging uit een databank" wordt uitgewerkt in het derde hoofdstuk van het voorstel in een recht voor de rechtshoudende van een databank om te verhinderen dat de inhoud van die databank geheel of voor een wezenlijk gedeelte

1990, 161; zie ook Cass., 27 april 1989, *Computerrecht*, 1990, 191, *R.W.*, 1989-90, 362.

⁵⁴ Zie BRISON, F., "Het auteursrechtelijk statuut van databanken in België", *Computerrecht*, 1990, 71; DENIS, S., POULLET, Y., THUNIS, X., *Banques de données: quelle protection juridique?*, Story Scientia, 1988.

⁵⁵ "Rural's selection of listings could not be more obvious: it publishes the most basic information - name, town and telephone number - about each person who applies to it for telephone service. This is a 'selection' of a sort, but it lacks the modicum of creativity necessary to transform mere selection into copyrightable expression. Rural expended sufficient effort to make the white pages directory useful, but insufficient creativity to make it original." Supreme Court of the United States, No. 89-1909, *Feist Publications, Inc. v. Rural Telephone Service Company, Inc.*, 27 maart 1991, herdrukt in *Protecting Works of Fact* (Dommering, Hugenholtz red.), 1991, 97, en *A.M.I.*, 1991, 179; SCHWARZ, M., "Copyright in Compilations of Facts: *Feist Publications v. Rural Telephone Service Co., Inc.*", *E.I.P.R.*, 1991, 178; THORNE, C.D., "The Infringement of Database Compilations: A Case for Reform?", *E.I.P.R.*, 1991, 331; HAZAN, Y.R., "Copyright in Directories: An International Perspective", *Int' Computer L. Adviser*, augustus 1991, 10.

⁵⁶ Hoge Raad, 4 januari 1991, *Computerrecht*, 1991, 84; Pres. Rb. Utrecht, 17 augustus 1989, *Computerrecht*, 1990, 40; 's-Gravenhage, 1 april 1993, *Computerrecht*, 1993, 165, met noot van P.B. HUGENHOLTZ.

⁵⁷ Voorstel voor een Richtlijn van de Raad betreffende de rechtsbescherming van databanken (92/C 156/03), *Publikatieblad*, 1992, Nr. C 156/4.

⁵⁸ Gewijzigd voorstel voor een Richtlijn van de Raad betreffende de rechtsbescherming van databanken, 4 oktober 1993, hierna ook "Voorstel Richtlijn Databanken"; zie ook HUGENHOLTZ, P.B., "Het Ontwerp-Richtlijn databasebescherming: de Europese Commissie lanceert een tweetrapsraket", *Computerrecht*, 1992, 97.

⁵⁹ Voorstel Richtlijn Databanken, artikel 2, § 1.

⁶⁰ Voorstel Richtlijn Databanken, artikel 2, § 3.

⁶¹ Voorstel Richtlijn Databanken, artikelen 3, 5, 6, 7 en 8.

zonder zijn toestemming voor commerciële doeleinden wordt opgevraagd en hergebruikt. Dit recht om de niet-toegestane opvraging van materialen uit een databank te verhinderen, geldt ongeacht of die databank auteursrechtelijke bescherming geniet of niet. Dit recht is niet van toepassing op de inhoud van een databank indien het werken betreft die reeds door auteursrecht of verwante rechten wordt beschermd.⁶²

Op dit recht worden in het voorstel diverse uitzonderingen en beperkingen ingevoerd zoals de verplichting in bepaalde gevallen een licentie toe te kennen onder "eerlijke en niet-discriminerende voorwaarden", en het recht van een rechtmatige gebruiker om niet-wezenlijke onderdelen zonder toestemming van de maker van de databank op te vragen en opnieuw te gebruiken, op voorwaarde dat de bron wordt vermeld, en zelfs zonder bronvermelding wanneer dit opvragen of opnieuw gebruiken van werken of materiaal van de databank gebeurt voor uitsluitend persoonlijk gebruik in de privé-sfeer. Het recht op verhindering van niet-toegestane opvraging, zoals omschreven in het voorstel, vangt aan op de datum waarop de databank tot stand wordt gebracht en geldt voor een periode van vijftien jaar, die ingaat op 1 januari van het jaar volgend op het tijdstip dat de databank voor het eerst ter beschikking is gesteld van het publiek, of volgend op iedere wezenlijke wijziging van de databank. Het in het kader van de chipsbescherming toegepaste wederkerigheidsprincipe wordt ook hier aangewend voor de toekenning van internationale bescherming.⁶³

In de slotbepaling schrijft het voorstel voor dat de lidstaten de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking laten treden om aldus vóór 1 januari 1995 aan de richtlijn te voldoen.⁶⁴

V. Slotbedenking

Meer dan ooit bestaat de behoefte aan scherpstelling van grenzen van elk intellectueel eigendomsrecht, zowel wat betreft het voorwerp van de bescherming, als voor de specifieke

voorwaarden tot bescherming. Daarbij valt het op dat een begrip dat in essentie kan worden omschreven als "originaliteit" of "oorspronkelijkheid" in de diverse intellectuele eigendomsrechten (soms slechts licht) verschillende betekenissen heeft gekregen: stempel van de persoon van de auteur (auteursrecht), eigen intellectuele inspanning (chips), eigen intellectuele schepping op grond van keuze of rangschikking (auteursrecht op databanken), eigen schepping van de maker/auteur (auteursrecht op software), niet-gekopieerd ("copyright"), nieuwheid en uitvinderswerkzaamheid (octrooi), niet algemeen bekend (chips) en nieuw uiterlijk (tekeningen en modellen).

Indien met het voorwerp en de voorwaarden van elk intellectueel eigendomsrecht niet bijzonder aandachtig wordt omgesprongen, zal het moeilijk zijn om de systematiek die de intellectuele eigendomsrechten steeds heeft gekenmerkt, te behouden. Het is nochtans zeer belangrijk dat deze systematiek in het geheel van intellectuele eigendomsrechten behouden blijft: alleen daardoor kan worden bereikt dat creaties die bescherming verdienen zullen worden beschermd op de meest gepaste wijze.⁶⁵

Jozef A. KEUSTERMANS

Medewerker Centrum voor Intellectuele Rechten (K.U.L.)

Naschrift – Na indiening van de tekst bij de redactie is op 23 juni 1994 de wet houdende omzetting in Belgisch recht van de Europese richtlijn van 14 mei betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's aangenomen. De wet verschilt op een aantal punten van het in het bovenstaande artikel besproken wetsvoorstel. De belangrijkste inhoudelijke wijziging betreft de voorwaarde voor bescherming. Artikel 2 bepaalt onder meer: "Een computerprogramma geniet bescherming indien het oorspronkelijk is in die zin, dat het een eigen intellectuele schepping van de auteur is."

⁶⁵ Zie hierover ook KEUSTERMANS, J., "The intellectual effort requirement in chip protection laws compared to the originality requirement in copyright law", en HUGENHOLTZ, P.B., "Convergence and Divergence in Intellectual Property Law: The Case of the Software Directive", beide teksten in *Information Law towards the 21st Century* (Korthals Altes, e.a. red.), 1992, 309 en 319.

⁶² Voorstel Richtlijn Databanken, artikel 10, § 2.

⁶³ Voorstel Richtlijn Databanken, artikelen 11, 12 en 13.

⁶⁴ Voorstel Richtlijn Databanken, artikel 16.

COMMON POSITION (EC) No 20/95

adopted by the Council on 10 July 1995

with a view to adopting Directive 95/ /EC of the European Parliament and of the Council of
... on the legal protection of databases

(95/C 288/02)

THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF
THE EUROPEAN UNION,Having regard to the Treaty establishing the European
Community, and in particular Articles 57 (2), 66 and
100a thereof,Having regard to the proposal from the Commission ⁽¹⁾,Having regard to the opinion of the Economic and Social
Committee ⁽²⁾,Acting in accordance with the procedure referred to in
Article 189b of the Treaty ⁽³⁾,

1. Whereas databases are at present not sufficiently protected in all Member States by existing legislation; whereas such protection, where it exists, has different attributes;
2. Whereas such differences in the legal protection of databases offered by the legislation of the Member States have direct negative effects on the functioning of the internal market as regards databases and in particular on the freedom of natural and legal persons to provide on-line database goods and services on a equal legal basis throughout the Community; whereas such differences could well become more pronounced as Member States introduce new legislation on this subject, which is now taking on an increasingly international dimension;
3. Whereas existing differences having a distortive effect on the functioning of the internal market need to be removed and new ones prevented from arising, while differences not at the present time adversely affecting the functioning of the internal market or the development of an information market within the Community need not be dealt with in this Directive;

4. Whereas copyright protection for databases exists in varying forms in the Member States according to legislation or case-law, and whereas such unharmonized intellectual property rights can have the effect of preventing the free movement of goods or services within the Community if differences in the scope and conditions of protection remain between the legislation of the Member States;
5. Whereas copyright remains an appropriate form of exclusive right for authors who have created databases;
6. Whereas, nevertheless, in the absence of a harmonized system of unfair competition legislation or of case-law, other measures are required in addition to prevent the unauthorized extraction and/or re-utilization of the contents of a database;
7. Whereas database manufacture requires the investment of considerable human, technical and financial resources while such databases can be copied or accessed at a fraction of the cost needed to develop them independently;
8. Whereas the unauthorized extraction and/or re-utilization of the contents of a database constitute acts which can have serious economic and technical consequences;
9. Whereas databases are a vital tool in the development of an information market within the Community; whereas this tool will also be of use in many other fields;
10. Whereas the exponential growth, in the Community and worldwide, in the amount of information generated and processed annually in all sectors of commerce and industry requires investment in all the Member States in advanced information management systems;
11. Whereas there is at present a great imbalance in the level of investment in the database sector both as between the Member States and between the Community and the world's largest database-producing third countries;

⁽¹⁾ OJ No C 156, 23. 6. 1992, p. 4 and OJ No C 308, 15. 11. 1993, p. 1.

⁽²⁾ OJ No C 19, 25. 1. 1993, p. 3.

⁽³⁾ Opinion of the European Parliament of 23 June 1993 (OJ No C 194, 19. 7. 1993, p. 144), Council common position of ... (not yet published in the Official Journal) and Decision of the European Parliament of ... (not yet published in the Official Journal).

12. Whereas such an investment in modern information storage and retrieval systems will not take place within the Community unless a stable and uniform legal protection regime is introduced for the protection of the rights of database manufacturers;
13. Whereas this Directive protects collections, sometimes called compilations, of works, of data or other materials whose arrangement, storage and access is performed by means which include electronic, electromagnetic or electro-optical processes or analogous processes;
14. Whereas protection under this Directive should be extended to cover non-electronic databases;
15. Whereas the criteria by which a database should be eligible for protection by copyright should be confined to the fact that the selection or the arrangement of the contents of the database is the author's own intellectual creation; whereas such protection should cover the structure of the database;
16. Whereas no other criterion than originality in the sense of the author's intellectual creation should be applied to determine the eligibility of the database for copyright protection, and in particular no aesthetic or qualitative criteria should be applied;
17. Whereas the term database should be understood to include collections of works, whether literary, artistic, musical or other, or of other material such as texts, sounds, images, numbers, facts, and data; whereas it should cover collections of works, data or other independent materials which are systematically or methodically arranged and can be individually accessed; whereas this means that the recording of audiovisual, cinematographic, literary or musical works as such does not fall within the scope of this Directive;
18. Whereas this Directive is without prejudice to the freedom of authors to decide whether, or in what manner, they will allow their works to be included in a database, in particular whether or not the authorization given is exclusive; whereas the protection of databases by the *sui generis* right is without prejudice to existing rights over their contents, and whereas in particular where an author or the holder of a related right permits some of his works or services to be included in a database pursuant to a non-exclusive agreement, a third party may make use of those works or services subject to the required consent of the author or of the holder of the related right without the *sui generis* right of the maker of the database being invoked to prevent him doing so, on condition that those works or services are neither extracted from the database nor re-utilized on the basis thereof;
19. Whereas, as a rule, the compilation of several recordings of musical performances on a CD does not come within the scope of this Directive, both because, as a compilation, it does not meet the conditions for protection under copyright and because it does not represent a substantial enough investment to be eligible under the *sui generis* right;
20. Whereas protection under this Directive may also apply to the materials necessary for the operation or consultation of certain databases such as the thesaurus and indexation systems;
21. Whereas the protection provided for in this Directive relates to databases in which works, data or other materials have been arranged systematically or methodically; whereas it is not necessary for those materials to have been physically stored in an organized manner;
22. Whereas electronic databases within the meaning of this Directive also include devices such as CD-ROM and CD-i;
23. Whereas the term database should not be taken to extend to computer programs used in the construction or operation of a database, which are protected by Council Directive 91/250/EEC of 14 May 1991 on the legal protection of computer programmes⁽¹⁾;
24. Whereas the rental and lending of databases in the field of copyright and related rights are governed exclusively by Council Directive 92/100/EEC of 19 November 1992 on rental right and lending right and on certain rights related to copyright in the field of intellectual property⁽²⁾;
25. Whereas the term of copyright is already governed by Council Directive 93/98/EEC of 29 October 1993 harmonizing the term of protection of copyright and certain related rights⁽³⁾;
26. Whereas works protected by copyright and services protected by related rights, which are incorporated into a database, remain nevertheless the object of the respective exclusive rights and may not be incorporated into, or reproduced from, the database without the permission of the rightholder or his successors in title;

⁽¹⁾ OJ No L 122, 17. 5. 1991, p. 42. Directive as last amended by Directive 93/98/EEC (OJ No L 290, 24. 11. 1993, p. 9).

⁽²⁾ OJ No L 346, 27. 11. 1992, p. 61.

⁽³⁾ OJ No L 290, 24. 11. 1993, p. 9.

27. Whereas copyright in such works and related rights in services thus incorporated into a database are in no way affected by the existence of a separate right in the selection or arrangement of these works and services in a database;
28. Whereas the moral rights of the natural person who created the database belong to the author and should be exercised according to the legislation of the Member States and the provisions of the Berne Convention for the protection of Literary and Artistic Works; whereas such moral rights remain outside the scope of this Directive;
29. Whereas the arrangements applicable to databases created by employees are left to the discretion of the Member States; whereas, therefore, nothing in this Directive prevents Member States from stipulating in their legislation that where a database is created by an employee in the execution of his duties or following the instructions given by his employer, the employer exclusively shall be entitled to exercise all economic rights in the database so created, unless otherwise provided by contract;
30. Whereas the author's exclusive rights should include the right to determine the way in which his work is exploited and by whom, and in particular to control the distribution of his work to unauthorized persons;
31. Whereas the copyright protection of databases includes making databases available by means other than the distribution of copies;
32. Whereas Member States are required to ensure that their national provisions are at least materially equivalent in the case of such acts subject to restrictions as are provided for by this Directive;
33. Whereas the question of exhaustion of the right of distribution does not arise in the case of on-line databases in the field of provision of services; whereas this also applies with regard to a material copy of such a database made by the user of such a service with the consent of the rightholder; whereas, unlike the cases of CD-ROM or CD-i, where the intellectual property is incorporated in a material medium, namely an item of goods, every on-line service is in fact an act which will have to be subject to authorization where the copyright so provides;
34. Whereas, nevertheless, once the rightholder has chosen to make available a copy of the database to a user, whether by an on-line service or by other means of distribution, that lawful user must be able to access and use the database for the purposes and in the way set out in the agreement with the rightholder, even if such access and use necessitate performance of otherwise restricted acts;
35. Whereas a list should be drawn up of exceptions to restricted acts, taking into account the fact that copyright as covered by this Directive applies only to the selection or arrangement of the contents of a database; whereas Member States should be given the option of providing for such exceptions in certain cases; whereas, however, this option should be exercised in accordance with the Berne Convention and to the extent that the exceptions relate to the structure of the database; whereas a distinction should be drawn between exceptions for private use and reproduction for private purposes, which concerns provisions under national legislation of some Member States on taxes on unused media or recording equipment;
36. Whereas the term 'scientific research' within the meaning of this Directive covers both the natural sciences and the human sciences;
37. Whereas Article 10 (1) of the Berne Convention is not affected by this Directive;
38. Whereas the increasing use of digital recording technology exposes the database maker to the risk that the contents of his database may be copied and rearranged electronically without his authorization to produce a database of identical content but which does not infringe any copyright in the arrangement of his database;
39. Whereas, in addition to protecting the copyright in the original selection or arrangement of the contents of a database, this Directive seeks to safeguard the position of makers of databases against misappropriation of the results of the financial and professional investment incurred in obtaining and collecting the contents by providing that certain acts done by the user or a competitor in relation to the whole or substantial parts of a database are subject to restriction;
40. Whereas the object of this *sui generis* right is to ensure protection of any investment in obtaining,

- verifying or presenting the contents of a database for the limited duration of the right; whereas such investment may consist of the implementation of financial resources and/or the expending of time, effort and energy;
41. Whereas the objective of the *sui generis* right is to give the maker of a database the option of preventing the unauthorized extraction and/or re-utilization of all or a substantial part of the contents of that database; whereas the maker of a database is the person who takes the initiative and the risk of investing; whereas this excludes subcontractors in particular from the definition of maker;
 42. Whereas the special right to prevent unauthorized extraction and/or re-utilization relates to acts by the user which go beyond his legitimate rights and thereby harm the investment; whereas the right to prohibit extraction and/or re-utilization of all or a substantial part of the contents relates not only to the manufacture of a parasitical competing product but also to any user who, through his acts, causes significant detriment, evaluated quantitatively or qualitatively, to the investment;
 43. Whereas, in cases of on-line transmission, the right to prohibit re-utilization is not exhausted either as regards the database or as regards a material copy of the database or of part thereof made by the addressee of the transmission with the consent of the rightholder;
 44. Whereas, when on-screen display of the contents of a database necessitates the permanent or temporary transfer of all or a substantial part of such contents to another medium, that act should be subject to authorization by the rightholder;
 45. Whereas the right to prevent unauthorized extraction and/or re-utilization is not to be considered in any way as an extension of copyright protection to mere facts or data;
 46. Whereas the existence of a right to prevent the unauthorized extraction and/or re-utilization of the whole or a substantial part of works, data or materials from a database should not give rise to the creation of a new right in the works, data or materials themselves;
 47. Whereas, in the interests of competition between suppliers of information products and services, protection by the *sui generis* right must not be afforded in such a way as to facilitate abuses of a dominant position, in particular as regards the creation and distribution of new products and services which have an intellectual, documentary, technical, economic or commercial added value; whereas, therefore, the provisions of this Directive are without prejudice to the application of Community or national rules of competition;
 48. Whereas the objective of this Directive, which is to afford an appropriate and uniform level of protection of databases as a means to secure the remuneration of the maker of the database, is different from the aims of Directive 95/ /EC of the European Parliament and of the Council of ... on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data ⁽¹⁾, which are to guarantee free circulation of personal data on the basis of a harmonized standard of rules designed to protect the fundamental rights, notably the right to privacy which is recognized in Article 8 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms; whereas the provisions of this Directive are without prejudice to data protection legislation;
 49. Whereas, notwithstanding the right to prevent extraction and/or re-utilization of all or a substantial part of a database, it should be laid down that the maker of a database or his successor in title may not prevent a lawful user of the database from extracting and re-utilizing insubstantial parts; whereas, however, such user may not unreasonably prejudice either the legitimate interests of the holder of the *sui generis* right or the holder of copyright or a related right in respect of the works or services contained in the database;
 50. Whereas the Member States should be given the option of providing for exceptions to the right to prevent the unauthorized extraction and/or re-utilization of a substantial part of the contents of a database in the case of extraction for private purposes, for the purposes of illustration for teaching or scientific research, or where there is extraction and/or re-utilization for the purposes of public security or the proper performance of an administrative or judicial procedure; whereas such operations must not prejudice the exclusive rights of the maker to exploit the database and their purpose must not have a commercial nature;
 51. Whereas the Member States, where they avail themselves of the option to permit a lawful user of a

(¹) OJ No L ...

- database to extract a substantial part of the contents for the purposes of illustration for teaching or scientific research, may limit that permission to certain categories of teaching or scientific research institution;
52. Whereas those Member States which already have specific national legislation providing for a right which is similar to the *sui generis* right provided for in this Directive may retain the exceptions to that right traditionally permitted by that legislation;
53. Whereas the burden of proof regarding the date of completion of manufacture of a database lies with the maker of the database;
54. Whereas the burden of proof that the criteria exist for concluding that a substantial amendment to the contents of a database is to be regarded as a substantial new investment lies with the maker of that database;
55. Whereas a substantial new investment involving a new term of protection may include a substantive verification of the contents of the database;
56. Whereas the right to prevent unauthorized extraction and/or re-utilization in respect of a database should apply to databases whose makers are nationals or habitual residents of third countries or to those produced by companies or firms not established in a Member State, within the meaning of the Treaty, only if such third countries offer comparable protection to databases produced by nationals of a Member State or who have their habitual residence in the territory of the Community;
57. Whereas, in addition to remedies provided under the legislation of the Member States for infringements of copyright or other rights, Member States should provide for appropriate remedies against unauthorized extraction and/or re-utilization of the contents of a database;
58. Whereas, in addition to the protection given under this Directive to the structure of the database by copyright, and to its contents against unauthorized extraction and/or re-utilization under the *sui generis* right, other legal provisions in the Member States relevant to the supply of database goods and services continue to apply;
59. Whereas this Directive is without prejudice to the application to databases composed of audiovisual works of any rules recognized by a Member State's legislation concerning the broadcasting of audiovisual programmes;
60. Whereas some Member States currently protect under copyright arrangements databases which do not meet the criteria for eligibility for copyright protection laid down in this Directive; whereas, even if the databases concerned are eligible for protection under the right laid down in this Directive to prevent unauthorized extraction and/or re-utilization of their contents, the term of protection under that right is considerably shorter than that which they enjoy under the national arrangements currently in force; whereas harmonization of the criteria for determining whether a database is to be protected by copyright may not have the effect of reducing the term of protection currently enjoyed by the rightholders concerned; whereas a derogation should be laid down to that effect; whereas the effects of such derogation must be confined to the territories of the Member States concerned,

HAVE ADOPTED THIS DIRECTIVE:

CHAPTER I

SCOPE

Article 1

Scope

1. This Directive concerns the legal protection of databases in any form.
2. For the purposes of this Directive, 'database' shall mean a collection of works, data or other independent materials arranged in a systematic or methodical way and capable of being individually accessed by electronic or other means.
3. Protection under this Directive shall not apply to computer programs used in the manufacture or operation of databases which can be accessed by electronic means.

Article 2

Limitations of the scope

This Directive shall apply without prejudice to Community provisions relating to:

- (a) the legal protection of computer programs;
- (b) rental right, lending right and certain rights related to copyright in the field of intellectual property;
- (c) the term of protection of copyright and certain related rights.

CHAPTER II

COPYRIGHT

Article 3

Object of protection

1. In accordance with this Directive, databases which, by reason of the selection or arrangement of their contents, constitute the author's own intellectual creation shall be protected as such by copyright. No other criteria shall be applied to determine their eligibility for that protection.

2. The copyright protection of databases provided for by this Directive shall not extend to their contents and shall be without prejudice to any rights subsisting in those contents themselves.

Article 4

Authorship

1. The author of a database shall be the natural person or group of natural persons who created the base or, where the legislation of the Member States so permits, the legal person designated as the rightholder by that legislation.

2. Where collective works are recognized by the legislation of a Member State, the economic rights shall be owned by the person holding the copyright.

3. In respect of a database created by a group of natural persons jointly, the exclusive rights shall be owned jointly.

Article 5

Restricted acts

The author of a database shall have the exclusive right to do or to authorize in respect of the expression of the database which is protectable by copyright:

- (a) temporary or permanent reproduction by any means and in any form, in whole or in part;
- (b) translation, adaptation, arrangement and any other alteration;

(c) any form of distribution to the public of the database or of copies thereof. The first sale in the Community of a copy of the database by the rightholder or with his consent shall exhaust the right to control resale within the Community of that copy;

(d) any communication, display or performance to the public;

(e) any reproduction, distribution, communication, display or performance to the public of the results of the acts referred to in (b).

Article 6

Exceptions to the restricted acts

1. The performance by the lawful user of a database or of a copy thereof of any of the acts listed in Article 5 which is necessary for the purposes of access to the contents of the database and normal use of the contents by the lawful user shall not require the authorization of the author of the database. Where the lawful user is authorized to use only part of the database, this provision shall apply only to that part.

2. Member States shall have the option of providing for limitations on the rights set out in Article 5 in the following cases:

- (a) in the case of reproduction for private purposes of a non-electronic database;
- (b) where there is use for the sole purposes of illustration for teaching or scientific research, to the extent justified by the non-commercial purpose;
- (c) where there is use for the purposes of public security or for the purposes of the proper performance of an administrative or judicial procedure;
- (d) where other exceptions to copyright which are traditionally permitted by the Member State concerned are involved, without prejudice to points (a), (b) and (c).

3. In accordance with the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, this article may not be interpreted in such a way as to allow its application to be used in a manner which unreasonably prejudices the rightholder's legitimate interests or conflicts with a normal exploitation of the database.

CHAPTER III

SUI GENERIS RIGHT

Article 7

Object of protection

1. Member States shall provide for a right for the maker of a database which shows that there has been qualitatively and/or quantitatively a substantial investment in either the obtaining, verification or presentation of the contents, to prevent acts of extraction and/or re-utilization of the whole or of a substantial part, evaluated qualitatively and/or quantitatively, of the contents of that database.

2. For the purposes of this chapter:

(a) 'extraction' shall mean the permanent or temporary transfer of all or a substantial part of the contents of a database to another medium by any means or in any form;

(b) 're-utilization' shall mean any form of making available to the public all or a substantial part of the contents of a database by the distribution of copies, by renting, by on-line or other forms of transmission. The first sale of a copy of a database within the Community by the rightholder or with his consent shall exhaust the right to control resale within the Community of that copy.

Public lending is not an act of extraction or re-utilization.

3. The right referred to in paragraph 1 may be transferred, assigned or granted under contractual licence.

4. The right provided for in paragraph 1 shall apply irrespective of the eligibility of that database for protection by copyright or by other rights. Moreover, it shall apply irrespective of the eligibility of the contents of that database for protection by copyright or by other rights. Protection of databases under the right referred to in paragraph 1 shall be without prejudice to rights existing in respect of their contents.

5. The repeated and systematic extraction and/or re-utilization of insubstantial parts of the contents of the database which would have the result of performing acts which conflict with a normal exploitation of that database or which unreasonably prejudice the legitimate interests of the maker of the database shall not be permitted.

Article 8

Rights and obligations of legitimate users

1. The maker of a database which is made available to the public in whatever manner may not prevent a lawful user of the database from extracting and/or re-utilizing insubstantial parts of its contents, evaluated qualitatively and/or quantitatively, for any purposes whatsoever. Where the lawful user is authorized to extract and/or re-utilize only part of the database, this paragraph shall apply only to that part.

2. A lawful user of a database which is made available to the public in whatever manner may not perform acts which conflict with a normal exploitation of the database or unreasonably prejudice the legitimate interests of the maker of the database.

3. A lawful user of a database which is made available to the public in any manner may not cause prejudice to the holder of a copyright or related right in respect of the works or services contained in the database.

Article 9

Exceptions to the *sui generis* right

Member States shall have the option to lay down that lawful users of a database which is made available to the public in whatever manner may, without the authorization of its maker, extract or re-utilize a substantial part of its contents:

(a) in the case of extraction for private purposes of the contents of a non-electronic database;

(b) in the case of extraction for the purposes of illustration for teaching or scientific research, as long as the source is indicated and to the extent justified by the non-commercial purpose to be attained;

(c) in the case of extraction and/or re-utilization for the purposes of public security or the proper performance of an administrative or judicial procedure.

Article 10

Term of protection

1. The right provided for in Article 7 shall run from the date of completion of the making of the database. It shall expire 15 years from 1 January of the year following the date of completion.

2. In the case of a database which is made available to the public in whatever manner before expiry of the period provided for in paragraph 1, the term of protection by that right shall expire 15 years from 1 January of the year following the date when the database was first made available to the public.

3. Any substantial change, evaluated qualitatively or quantitatively, to the contents of a database, including any substantial change resulting from the accumulation of successive additions, deletions or alterations, which would result in the database being considered to be a substantial new investment, evaluated qualitatively or quantitatively, shall qualify the database resulting from that investment for its own term of protection.

Article 11

Beneficiaries of protection under the *sui generis* right

1. The right provided for in Article 7 shall apply to databases whose makers or successors in title are nationals of a Member State or who have their habitual residence in the territory of the Community.

2. Paragraph 1 shall also apply to companies and firms formed in accordance with the law of a Member State and having their registered office, central administration or principal place of business within the Community; however, where such a company or firm has only its registered office in the territory of the Community, its operations must possess an effective and continuous link with the economy of one of the Member States.

3. Agreements extending the right provided for in Article 7 to databases manufactured in third countries and falling outside the provisions of paragraphs 1 and 2 shall be concluded by the Council acting on a proposal from the Commission. The term of any protection extended to databases by virtue of that procedure shall not exceed that available pursuant to Article 10.

CHAPTER IV

COMMON PROVISIONS

Article 12

Remedies

Member States shall provide appropriate remedies in respect of infringements of the rights provided for in this Directive.

Article 13

Continued application of other legal provisions

This Directive shall be without prejudice to provisions concerning in particular copyright, rights related to copyright or any other rights or obligations subsisting in the data, works or other materials incorporated into a database, patent rights, trade marks, design rights, the protection of national treasures, laws on restrictive practices and unfair competition, trade secrets, security, confidentiality, data protection and privacy, access to public documents, and the law of contract.

Article 14

Application in time

1. Protection pursuant to this Directive as regards copyright shall also be available in respect of databases created prior to the date referred to in Article 16 (1) which on that date fulfil the requirements laid down in this Directive as regards copyright protection of databases.

2. Notwithstanding paragraph 1, where a database protected under a copyright system in a Member State on the date of publication of this Directive does not fulfil the eligibility criteria for copyright protection laid down in Article 3 (1), this Directive shall not result in any curtailing in that Member State of the remaining term of protection afforded under that system.

3. Protection pursuant to the provisions of this Directive as regards the right provided for in Article 7 shall also be available in respect of databases the manufacture of which was completed not more than 15 years prior to the date referred to in Article 16 (1) and which on that date fulfil the requirements laid down in Article 7.

4. The protection provided for in paragraphs 1 and 3 shall be without prejudice to any acts accomplished and rights acquired before the date referred to in those paragraphs.

5. In the case of a database the manufacture of which was completed not more than 15 years prior to the date referred to in Article 16 (1), the term of protection by the right provided for in Article 7 shall expire 15 years from 1 January following that date.

Article 15

Binding nature of certain provisions

Any contractual provision contrary to Articles 6 (1) and 8 shall be null and void.

Article 16

Final provisions

1. Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive before 1 January 1998.

When Member States adopt these provisions, they shall contain a reference to this Directive or shall be accompanied by such reference on the occasion of their official publication. The methods of making such reference shall be laid down by Member States.

2. Member States shall communicate to the Commission the text of the provisions of domestic law which they adopt in the field governed by this Directive.

3. Not later than at the end of the third year after the date referred to in paragraph 1, and every three years thereafter, the Commission shall submit to the European Parliament, the Council and the Economic and Social Committee a report on the application of this Directive,

in which, *inter alia* on the basis of specific information supplied by the Member States, it shall examine in particular the application of the *sui generis* right, including Articles 8 and 9, and especially whether the application of this right has led to abuse of a dominant position or other interference with free competition which would justify appropriate measures being taken, in particular the establishment of non-voluntary licensing arrangements. Where necessary, it shall submit proposals for adjustment of this Directive in line with developments in the area of databases.

Article 17

This Directive is addressed to the Member States.

Done at, ...

For the European Parliament
The President

For the Council
The President

STATEMENT OF THE COUNCIL'S REASONS

I. INTRODUCTION

1. On 15 April 1992 the Commission submitted a proposal, based on Articles 57 (2), 66 and 100a of the Treaty, on the legal protection of databases ⁽¹⁾.
2. The European Parliament delivered its opinion at first reading on 23 June 1993 ⁽²⁾. Further to that opinion the Commission forwarded an amended proposal for a Directive on 4 October 1993 ⁽³⁾.

The Economic and Social Committee delivered its opinion on 24 November 1992 ⁽⁴⁾.
3. The Council adopted its common position in accordance with Article 189b of the Treaty on 10 July 1995.

II. OBJECTIVE

4. The purpose of the Commission proposal is to lay down harmonized provisions for the legal protection of databases. The proposal follows on from the Green Paper on Copyright and the Challenge of Technology ⁽⁵⁾, Chapter 6 of which proposed harmonization measures in the field of the legal protection of databases. As a harmonizing framework it takes Member States' provisions on copyright as applied to databases and in conformity with the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, to which all Member States are parties. In addition to copyright protection, the proposal provides for the protection of databases by a *sui generis* right.

III. THE COMMON POSITION

General comments

5. Regarding the structure of the Directive, the Council accepted the regrouping proposed by the Commission in its amended proposal of all Articles relating to copyright protection in a Chapter II and of the Articles relating to the *sui generis* right in a Chapter III. The Council considered that this separation helped make the text more comprehensible.
6. The Council deleted four Articles of the Commission's amended proposal, considering them superfluous. These are:
 - (a) Article 4 of the amended proposal: the insertion of this Article was proposed by the European Parliament (European Parliament amendment 12); it was purely declaratory and in the Commission's view was not to be considered 'as implying any new obligation on the Member States or as requiring any acts of compliance with international agreements in respect of copyright';
 - (b) Article 5 of the amended proposal (Article 4 of the original proposal): as this Article does not concern the legal protection of databases, the Council considered its inclusion in this Directive to be inadvisable and unnecessary;

⁽¹⁾ OJ No C 156, 23. 6. 1992, p. 4.

⁽²⁾ OJ No C 194, 19. 7. 1993, p. 144.

⁽³⁾ OJ No C 308, 15. 11. 1993, p. 1.

⁽⁴⁾ OJ No C 19, 25. 1. 1993, p. 3.

⁽⁵⁾ COM(88) 172 final.

- (c) Article 8 of the amended proposal (Article 7 of the original proposal): since this Article does not have the effect of harmonizing Member States' laws, the Council preferred to delete it as redundant;
- (d) Article 9 of the amended proposal: following adoption of Directive 93/98/EEC of 29 October 1993 harmonizing the term of protection of copyright and certain related rights⁽¹⁾, paragraph 1 of this article has become purely declaratory and has been deleted by the Council as redundant. The other paragraphs of the article relate closely to paragraph 1 and have likewise been deleted.

Recitals

- 7. The Council has inserted, deleted or amended a number of recitals, in particular to reflect amendments to articles of the enacting terms.

Articles of the proposal

8. Article 1

Both the Commission's original proposal and its amended proposal covered electronic databases only. The Council's common position extends the scope of the Directive to all databases in any form (paragraph 1); the reasons are as follows:

- (a) this solution is simpler, as it obviates the need to draw a clear distinction between electronic and non-electronic databases;
- (b) it is inappropriate for a database distributed in both electronic and non-electronic forms not to enjoy the same protection in both forms;
- (c) no distinction between electronic databases and non-electronic databases is made either by the corresponding provision of the GATT Agreement on trade-related aspects of intellectual property rights (Trips Agreement), or in the ongoing discussions in the World Intellectual Property Organization (WIPO) on a possible protocol to the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works.

The Council has adapted the definition of 'database' (paragraph 2) to reflect the broadening of the Directive's scope. It has accepted the European Parliament amendment consisting in adding 'data' alongside 'works' and 'other materials'. However, it has not accepted, for the same reasons as the Commission, the European Parliament amendment which sought to include in the definition of database 'a large number' of works, data or other material: this amendment would have given rise to problems of interpretation and is inconsistent with the definition in the Trips Agreement and with the discussions in progress in the WIPO on a possible protocol to the Berne Convention.

The Council considered that the point that the Directive does not apply to computer programs used in the manufacture or operation of databases should be placed in a separate paragraph (paragraph 3).

The Council, like the Commission, has rejected the European Parliament's proposed definition of 'author (*créateur*) of a database' (amendment 4). It considered it

⁽¹⁾ OJ No L 290, 24. 11. 1993, p. 9.

preferable not to introduce such a definition for databases when there is no internationally agreed definition of an 'author' (*créateur*) of other literary or artistic works.

The Council has not accepted the definition of 'owner of a database' proposed by the European Parliament (amendment 5), which was adapted and incorporated by the Commission in its amended proposal. It has opted to retain 'author of a database' for copyright protection and 'maker of a database' for protection under the *sui generis* right.

9. Article 2

To avoid any uncertainty, the Council considered it advisable to insert a new article specifying that the Directive applies without prejudice to Directives 91/250/EEC, 92/100/EEC and 93/98/EEC.

10. Article 3 (Article 2 of the amended proposal)

The Council has merged into one paragraph (paragraph 1) the content of paragraphs 1 and 3 of the Commission proposal.

Paragraph 2 of the Commission proposal ceases to be relevant by virtue of the extension of the scope of the Directive to non-electronic databases.

The Council has simplified the wording of paragraph 2 (paragraph 4 of the Commission proposal).

11. Article 4 (Article 3 of the amended proposal)

The Council chose to leave to Member States' discretion the question of who exercises economic rights where a database is created by an employee in the execution of his duties. Paragraph 4 has therefore been deleted and recital 29 added.

12. Article 5 (Article 6 of the amended proposal)

The Council has edited this article, in particular to take account of the amendments to Article 1. All references to rental have been deleted in view of Article 2 (b).

13. Article 6 (Article 7 of the amended proposal)

The Council has merged the content of paragraphs 1 and 2 of the Commission proposal into a single paragraph (paragraph 1). It regarded this provision as setting out a minimum right of the lawful user of a database from which there should be no possibility of derogating by contract (see Article 15).

The Council has deleted paragraph 3 of the Commission proposal as being redundant, in the light of Article 3 (2) in particular.

The Council has added a new paragraph 2, which allows Member States the option of providing for exceptions to the restricted acts listed in Article 5. It considered that no exception should be allowed for reproduction for private purposes of electronic databases, in particular in view of the ease with which they can be reproduced, but accepted the possibility of such exceptions for non-electronic databases.

So that the exceptions under paragraphs 1 and 2 do not unduly upset the balance between the rights of the author of the database and those of the lawful user, the Council has added a paragraph 3, which is based on Article 6 (3) of Directive 91/250/EEC.

14. Article 7 (Article 10 of the amended proposal)

The Council thought that more detailed provisions on the *sui generis* right and the object of its protection were needed.

It considered that Article 10 (1) and the first sentence of Article 10 (2) of the amended proposal overlapped. Article 7 (1) of the common position contains two significant changes to those provisions:

- (a) The Council considered that the purpose of the *sui generis* right should be to safeguard the position of makers of databases against misappropriation of the results of investment in obtaining and collecting the contents of the database; it has accordingly restricted the enjoyment of that right to cases where the obtaining, verification or presentation of the contents is shown to have involved substantial qualitative and/or quantitative investment.
- (b) Under the amended Commission proposal, the *sui generis* right covered the contents of the database in whole or in substantial or insubstantial parts, with exceptions regarding the insubstantial parts being provided for in Article 11 (5), (6) and (8). In its common position the Council has chosen to restrict the extent of the protection afforded by the *sui generis* right to the whole of or a substantial part of the contents of the database, evaluated qualitatively and/or quantitatively, on the grounds that the extraction and/or re-utilization of insubstantial parts of those contents was unlikely adversely to affect the maker's investment; it has accordingly deleted the exceptions relating to insubstantial parts. However, to ensure that the lack of protection of the insubstantial parts does not lead to their being repeatedly and systematically extracted and/or re-utilized, paragraph 5 of this article in the common position introduces a safeguard clause.

In the interests of clarity, the Council has defined the terms 'extraction' and 're-utilization' in paragraph 2.

The *sui generis* right is a new right and the Council thought it wise to specify that it may be transferred, assigned or granted under contractual licence (paragraph 3).

The first sentence of paragraph 4 of the common position corresponds to the second sentence of Article 10 (2) of the amended proposal. The Council does not however agree with the approach embodied in the third sentence of that paragraph of the amended proposal: it sees no valid reason for the *sui generis* right not to apply to the contents of a database consisting of works already protected by copyright or of objects protected by other rights; this could lead to anomalies where a database consisted, for example, partly of works protected by copyright and partly of other material protected by no other right. The Council has therefore provided for the *sui generis* right to apply irrespective of the eligibility of the contents of the database for protection by copyright or by other rights; at the same time it is specified that protection under the *sui generis* right is without prejudice to copyright or to other rights existing in respect of works or other material forming part of the contents of the database (second and third sentences of paragraph 4).

15. Non-voluntary licences

The Commission proposal made provision for obtaining non-voluntary licences in certain circumstances notwithstanding the *sui generis* right. This was meant to offset the substantial *sui generis* right which applied not only to the entirety and a

substantial part of the contents of the database but also to insubstantial parts of it. Given that the scope of that right has been restricted to the whole of or a substantial part of the contents of the database, and in view of the exceptions to that right under Article 9 of the common position, the Council concluded that a proper balance between the rights of the maker of a database and the rights of the users no longer hinged on the possibility of obtaining such licences and it has deleted the provisions allowing for it. It nevertheless judged it useful to state that the *sui generis* right must not be exercised in such a way as to facilitate abuses of a dominant position and that competition rules continue to apply (recital 47). In addition, the Council has added a specific reference to this issue in the clause on the review of the Directive (Article 16 (3)).

16. Article 8

As the *sui generis* right is a new right, the Council felt it advisable to include in its common position an article on the rights and obligations of lawful users of databases in the context of that right (Article 8). It is therefore specified in paragraph 1 that the *sui generis* right does not allow its holder to prevent a lawful user from extracting and/or re-utilizing insubstantial parts of its contents. Concerning the obligations of the lawful user, this article stipulates that he may not cause prejudice either to the legitimate interests of the holder of the *sui generis* right (paragraph 2) nor to the holder of a copyright or related right in respect of the works or services contained in the database (paragraph 3). The Council also considers that it should not be possible to derogate from the provisions of this article by contractual means (see Article 15).

17. Article 9

In view of the amendment by the Council to the scope of the *sui generis* right and the deleting of the provisions on non-voluntary licences, the exceptions to the *sui generis* right provided for in Article 11 of the amended proposal are no longer relevant.

The Council has introduced new exceptions (Article 9 of its common position), modelled on the exceptions to copyright provided for in Article 6 (2), as it was concerned that the exceptions to the two rights should correspond as far as possible. No corresponding exception to that laid down in Article 6 (2) (d) is found in Article 9, since no Member State has a national right having all the features of the *sui generis* right laid down by this proposal for a Directive. However, as the legislation in some Member States already provides for a right akin to the *sui generis* right, it was accepted that those Member States could retain the exceptions to that right traditionally permitted by the legislation in question (recital 52).

18. Article 10 (Article 12 of the amended proposal)

The Council has accepted the proposal of the European Parliament (amendment 24), reproduced by the Commission in its amended proposal, which was to lay down a period of 15 years' protection under the *sui generis* right (paragraph 1).

For reasons of clarity, the Council preferred to place in two separate paragraphs the statement that protection under this right will run from the date of completion of the making of the database (paragraph 1) and the statement that, where a database is made available to the public, the expiry of the term of protection will be calculated from the date on which this was done (paragraph 2).

The Council accepted the substance of the European Parliament's amendment providing that any substantial change to the content of a database would give rise to a fresh period of protection by the *sui generis* right (amendment 24 (b) and amendment 26). In view of the link established in Article 7 between the *sui generis* right and substantial investment on the part of the maker of the database, the Council made the point that this fresh period had to arise from a new substantial investment (paragraph 3).

In the light of paragraph 3 of its common position, the Council considered Article 12 (3) of the amended proposal to be redundant and deleted it.

19. *Article 11* (Article 13 of the amended proposal)

Article 11 of the common position corresponds to Article 13 of the amended proposal, with some drafting adjustments.

The Council did not however accept the new paragraph proposed by the European Parliament (amendment 28 (2a) (new)), which refers to the provisions of the international agreements. The Council, like the Commission, considered that this provision would lead to confusion, since the *sui generis* right created by this proposal for a Directive is not linked to any existing international convention of any kind.

20. *Article 12* (Article 14 of the amended proposal)

Article 12 of the common position corresponds to Article 14 of the amended proposal

21. *Article 13* (Article 15 (1) of the amended proposal)

Article 13 of the common position corresponds to Article 15 (1) of the amended proposal. Apart from some drafting adjustments, the Council supplemented the non-exhaustive list in this Article with a reference to protection of national treasures, laws on restrictive practices, security and access to public documents.

22. *Article 14* (Article 15 (2) of the amended proposal)

The Commission accepted the substance of amendments 29 and 30 of the European Parliament extending the benefit of protection to all databases, whether already in existence on the date of entry into force of the Directive or created subsequently (Article 15 (2) of the Commission's amended proposal); the Council also accepted them in Article 14 of its common position.

For the sake of clarity, the Council made a distinction here between copyright (paragraph 1) and the *sui generis* right (paragraph 3). In these two paragraphs, the Council replaced as the reference date the date of publication of the Directive by the deadline for its transposition, to prevent transposition measures having to apply retroactively.

The European Parliament had proposed stating that protection by the Directive of databases existing on the date of the Directive's entry into force would be without prejudice to any contracts concluded or rights acquired before that date (amendment 30). The Council specified that this applied both for copyright protection and for protection by the *sui generis* right (paragraph 4 of the common position).

Paragraph 2 of this article in the common position was added by the Council with the aim of settling the question of databases at present protected by national copyright arrangements but which may no longer be protected by copyright once the Directive comes into effect, since the eligibility criteria for protection by such national

arrangements are less exacting than the criteria of the Directive for copyright protection. Such situations may arise under national arrangements now applying in three Member States, in which the term of copyright protection is at present 50 years *post mortem auctoris*, and will be 70 years *post mortem auctoris* with effect from the transposition of Directive 93/98/EEC. It is likely that most of the databases concerned will be eligible for protection by the *sui generis* right; however, the term of protection by this right is only 15 years. To solve this problem, the Council introduced a derogation allowing the Member States concerned to continue to protect these databases under the present arrangements until the term of protection remaining at the date of the Directive's publication expires.

Since the period of protection by the *sui generis* right is 15 years, the Council considered it opportune to state that the protection of already existing databases by this right applied only if their manufacture had been completed in the 15 years preceding transposition of the Directive (paragraph 3 of the common position).

To avoid any uncertainty as to whether the 15 years of protection by the *sui generis* right of databases already in existence on the date of the Directive's transposition are to run from that date or from the date of completion of their manufacture, the Council stated that the first of the alternatives would be applied (paragraph 5 of the common position). The reason for this choice was that the *sui generis* right was a new right and therefore no database would have had the benefit of any identical right before transposition of the Directive.

23. Article 15

As already noted at points 13 and 16 above, the Council considers the provisions of Article 6 (1) and Article 8 to be so fundamental that it must not be possible to derogate from them by contractual means.

24. Article 16

In its amended proposal, the Commission had accepted the proposal of the European Parliament (amendment 31) changing the deadline for transposition of the Directive to 1 January 1995 (first subparagraph of paragraph 1). As that date has already been passed, the Council has replaced it by 1 January 1998 in order to give the Member States a period of nearly two years for transposition, as from the date of final adoption of the Directive.

The Council has accepted the proposal of the European Parliament (amendment 32), incorporated by the Commission into its amended proposal (Article 16 (3)), including a review clause in the Directive. In view of the rapidity of developments in this field, it has brought forward the time of the first Commission report to three years after the date of transposition of the Directive. Because of the innovative nature of the *sui generis* right, the Council has further stipulated that the Commission will examine in particular the right's application, and that the examination will *inter alia* be based on specific information supplied by the Member States.

International Computer Law

**A Practical Guide to the International Distribution and Protection
of Software and Integrated Circuits**

by J.A. Keustermans and I.M. Arckens

Updated as to U.S.A. Law by R.P. Bigelow beginning with Release No. 4
Updated as to Japanese Law by Tohru Nakajima beginning with Release No. 5

1994

Current Through:
RELEASE NO. 9, JUNE 1994

 Matthew Bender

 **Times Mirror
Books**

§ 15.07 Sample Compact Disc Interactive (CD-I) Development Agreement

[A] Introduction

During the 1980s, the public observed a revolution in the area of music recording and playing — the introduction of the compact disc. At the same time, though less obvious for most people, other evolutions in digital laser technology, such as CD-Video and CD-ROM, continued. The digital encoded compact disc seemed reliable enough to carry audio-visual signals as well as computer data.

These evolutions have started yet another revolution in the CD arena — the CD-Interactive, also called CD-I. This is a “combination of high quality audio together with video, graphics, text, and data, all interleaved together and offering fast information retrieval under user control.”¹

CD-I is not the only combination of hardware and software capable of delivering multi-media information. However, an international standard, the “CD-I Full Functional Specifications” or “Green Book,” was developed for CD-I by Phillips and Sony. These companies have licensed over 150 other companies to make discs and players. This “universal” standard is an important basis for success. Other features of the system are equally as important. For example, not only can the new CD-I player send sound through a home stereo, it can send both sound and pictures through the home television set without the need for additional computers or software.

Applications of CD-I technology are ample and can be found in many areas — from home entertainment to complex systems in the medical or nuclear sector. An interesting example of the capabilities of CD-I can be found in the CD-I developed by Telecity CD-I nv (Belgium), entitled: “The Rules of Golf.” This CD-I permits the user to passively listen to and view explanations of golf rules and also gives the user the chance to continually question the system about certain rules or difficult situations that

¹ Bastiaens, Stulberg, *in* Compact Disc-Interactive, A Designer's Overview (J.M. Preston, ed.), Kluwer, iii (1988).

may occur on a golf course. Further, the CD-I contains a quiz on the rules of golf and the possibility to "play" a game of golf from your armchair by means of a "mouse," a "joystick" or another specially designed remote control unit.²

This subsection gives a brief overview of certain legal issues that arise in the area of CD-I. Some attention will be given to the protection of the data on CD-I and to contractual relations in the framework of the development of CD-I by a contractor.

[B] Technological Background

To better understand the various legal issues created by CD-I, more technological background information than the following few paragraphs provide is helpful, if not necessary.³

The development of CD-I shows some similarities with the development of a computer program. An important difference is the integration of substantial audio and video material into the CD-I. However, even here some resemblance with certain computer programs, i.e., video games, is obvious.

Before the creation and assembling of the component parts may be started, every detail of the project must be agreed upon. The basic work will consist of the creation of a storyboard, which illustrates the appearance of the finished presentation, a flow-chart, and scripts for both narration and text screens. These elements, together with certain other information, may be referred to as the detailed specifications of the CD-I.

While all the materials (sounds, images, film, etc.) are shot or recorded, the computer programming is started. All the elements of the CD-I will be brought together to develop a prototype simulation of the CD-I. The simulation is created by using a large computer with hard disc storage. This allows testing, evaluating

² See Ruell, *De CD-I Golf komt eraan*, Trends, December 21, 1989, at 48; Dejonghe, *Interaktieve beeldplaat biedt onbeperkte communicatie*, De Standard, June 28, 1990 at 14.

³ For additional information on the technical background and development of the CD-I see Preston, J.M. (editor), *Compact-Disc Interactive, A Designer's Overview*, Kluwer, 239 pages (1988).

and adjustments until all the interactive elements work smoothly together.

Application software requirements will vary according to the nature of the CD-I program. Complex programs may use as many as several hundred kilobytes. In order to allow very quick retrieval of certain data, (audio, video, computer programs) the CD-I system has a temporary storage place — RAM. The RAM can deliver data while other data are captured in real-time from the playing CD-I, i.e., some of the software will be loaded into the RAM when the application begins, while other sections of the software may be loaded and unloaded in real-time from the CD-I as the application progresses.

The stringent technical standards within which each development takes place limit the possibilities of the programmer and require that choices be made continuously in various fields including disc capacity, the quality of the sound and (moving) pictures, the time needed for disc seek, the use of the RAM, etc. For example, when music of first quality is needed in stereo, only a small amount of room will be left on the disc in real-time for providing other information: the programmer will have to accept a lower quality of music (or try to find a solution in using the RAM) if he wants to have a changing image on the screen at the same time.

Only when the prototype simulation is satisfactory — the final design — can the program development and the building of real-time records be started in order to finally deliver master materials which will be used to produce thousands of replica's: the discs which will actually be sold to the end-user.

[C] The Legal Protection of CD-I Products

Although certain elements of CD-I technology may be patentable and other elements may be protected as trade secrets, the most obvious form of protection for CD-I can be found in copyright law.

Almost any CD-I contains material that is copyrightable subject matter in most countries. In many legal systems computer

programs (which are part of each CD-I) are expressly protected as literary work.⁴ Also, the other original elements usually incorporated in CD-I enjoy protection. For example, the subject matter of the Berne Convention includes productions "in the literary, scientific and artistic domain, whatever may be the mode or form of its expression, such as books, pamphlets and other writings; . . . dramatic or dramatico-musical works; choreographic works and entertainment in dumb shows; musical compositions with or without words; cinematographic works to cinematography; works of drawing, painting, architecture, sculpture, engraving and lithography; photographic works to which are assimilated works expressed by a process analogous to photography; works of applied art; illustration, maps, plans, sketches, and three-dimensional works relative to geography, topography, architecture or science."⁵ Besides the copyright in the CD-I itself, the booklet and the package of the CD-I may also enjoy separate protection.

This "basket" of components, which are part of the CD-I, causes some interesting consequences from the copyright law (in the large sense) perspective:

- In many countries the term copyright protection is different for various copyrightable works. Therefore, it is very likely that copyright protection will expire at different times in respect of the different elements of the CD-I.⁶
- The fact that a CD-I is never developed by one person, but usually several individuals, each specialized in their own field, causes many persons, from authors, composers, computer programmers, photographers, designers, publishers, etc., to have separate rights in the product.
- Special attention must be given to the rights of performers. In most computer programs it is unlikely that actors,

⁴ See chapter 7 *supra*.

⁵ Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, Art. 2.

⁶ Millard, Recent Developments In Copyright Law Affecting Software Distribution Arrangements In The United Kingdom, *in* Information Technology: Trading With Europe — West and East, IFLCA Conference Munich, 5 (1990).

musicians or speakers have rights for their performance since they are not involved. However, the distribution of CD-I's cannot be set up without paying attention to the rights of performing artists.

- The scope of protection may be different for certain parts of the CD-I. For example, moral rights may exist in certain parts but not in others.

Another issue of interest is the protection of screen displays. While certain screens in a CD-I program are images incorporated as such on the CD-I (photographs) other screens are generated by the computer program on the CD-I. Whether a computer program generated screen display is an element of the computer program or a separate work is not settled in most countries. Therefore, it seems that the complete "Look and Feel" controversy, dealing with the copyrightability of the "style" or type of presentation of information on the screen, will also arise in the area of CD-I. Of course, inspiration and arguments can be found in the numerous articles and books published on this issue in the computer program area.⁷

In view of the fact that screen displays are not direct copies of the literal or substantive content of the underlying computer program, it may be argued that computer program generated screen displays which appear when playing a CD-I, are separate audiovisual works.⁸ This position is supported by the fact that, in general, video games are also regarded as copyrightable audiovisual works, separate from the underlying copyrightable program.⁹

Finally, the question might arise whether copyright protection for CD-I output is threatened because of the interactivity with

⁷ See generally Vandeberghe, *Auteursrechtelijke bescherming van computer-software - Recente ontwikkelingen in het buitenland*, Computerrecht 224 (1986).

⁸ See, e.g., *Digital Communications Associates, Inc. v. Softklone Distribution Corp.*, 2 U.S.P.Q. 2d 1385 (N.D. Ga. 1987), *supra* § 7.47[c].

⁹ See generally Dietz, *U.S. Copyright Protection for Videogames*, E.I.P.R. 39 (1985); Dreier, *Der Urheberrechtsschutz für Computerprogramme im Ausland - Rechts-fragen und Tendenzen in Rechtsprechung und Gesetzgebung*, GrurInt. 476, 478 (1988).

the user. This interactivity creates infinite potential variations: the specific audiovisual output is determined as much as or more by the user than by the program author. Most court decisions and authors that have expressed their views on this issue in the field of video games believe that authorship is attributed to the program author based on the conclusion that specific, repetitious images created directly by the programmed machine are copyrightable. Regardless of the player's performance, various images remain the same. Although the analogy is not perfect, using a CD-I is roughly analogous to selecting parts of a movie, parts of a sound recording, certain slides of a slide show and even to skimming through a book.

[D] Contractual Issues With Respect to CD-I Development

The following paragraphs deal with certain legal issues that are important when a contractor is contacted to develop a CD-I for a particular application. An example would be a financial institution which wants information about its products on CD-I either for in-house use or for distribution to customers.

In general, the functional specifications — the functions that will be performed by the CD-I when used on a CD-I player — will be agreed on by the parties when the agreement is executed. Although no magic formula for developing good CD-I programs exists, a complete understanding by the contractor of both the program's content and the customer's needs and desires is a prerequisite.

Cooperation by the customer is also essential during the development of the CD-I. Therefore, the duty of cooperation should be spelled out in the development agreement.

The development consists of different stages and after each stage it becomes more and more difficult (at least more expensive) to make changes in the general structure of the CD-I program. Approval by the customer of the detailed specifications and of the prototype simulation may help prevent problems. A good agreement provides that modifications made by the customer after approval will only be executed at additional cost to the customer.

In many cases the customer provides the data (including video and audio materials) that have to be included on the disc. However, it is also possible that the contractor is asked to take care of shooting the images and providing the voices. Often the contractor will use sub-contractors specialized in these matters.

With respect to the materials provided by the customer, clear quality standards should be required. The CD-I cannot provide images or sounds of better quality than those used as a basis for it.

Special attention should be given to the intellectual property rights. A clause in which the customer guarantees to have the right to use the materials provided by him in a CD-I and to hold the contractor harmless for any damages and/or liabilities which the contractor might incur as a consequence of any breach of such guarantee should be included. Since pictures of certain persons may be used in the program, special attention should be given to laws which require permission of the pictured person to reproduce the picture.¹⁰

A typical patent and copyright indemnity clause is also useful. In this new area of technology, the standards of intellectual property rights are unsettled. It is not always easy for the contractor to guarantee that he does not infringe on an intellectual property right of a third party. In such cases, the rights of the contractor and the customer must be fixed in detail.

The customer should obtain a license to use and commercialize the CD-I as developed by the contractor (at least as far as the elements provided by the contractor are concerned). There is usually no need to transfer intellectual property rights to the customer since, as with other computer software, the contractor will want to be able to use certain other parts of the developed programs again for other customers.

Parties should also agree on the manner in which credits and proprietary notices are incorporated in the CD-I program and on the disc. Special attention must be given to the rights of the performers of music and/or actors.

¹⁰ See e.g., Belgian Copyright Law of 1886, art. 20.

Other typical clauses that should be considered deal with the timing of the development, the price and payment conditions, confidentiality, limitation of liabilities, termination and rights and obligations upon termination, force majeure, etc.

Finally, in many instances the customer also wishes the contractor to take care of the reproduction of the master materials, i.e., the manufacturing of the discs. As liabilities (and limitations thereof) may be different with respect to the reproduction of the discs, it is preferable to execute a separate agreement with respect hereto.

De verwerking van persoonlijke gegevens : rechten en plichten

INLEIDING

Op 1 maart 1995 zijn de laatste (en tevens enkele van de belangrijkste) bepalingen van de Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer bij de verwerking van persoonsgegevens (BS, 18 maart 1993) in werking getreden.

Informatie is de hoeksteen van onze hedendaagse samenleving geworden. De verwerking ervan langs geautomatiseerde weg is uitgegroeid tot een dagelijkse activiteit.

Een groot deel van deze informatie heeft te maken met gegevens die nauw betrekking hebben op de persoon zelf over wie men de informatie verzamelt, zonder dat men daar veelal acht op slaat.

De Wet van 8 december 1992 en zijn uitvoeringsbesluiten beperken de mogelijkheden tot het bijhouden van gegevens over natuurlijke personen, en leggen voorwaarden op indien men dergelijke gegevens verwerkt. Centraal staat de aangifteplicht bij de Commissie tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste verplichtingen die worden opgelegd.

WELKE GEGEVENS WORDEN BEDOELD ?

Het gaat om *persoonsgegevens*, dit zijn gegevens die betrekking hebben op een natuurlijke persoon die is of kan worden geïdentificeerd.

Men bedoelt bijvoorbeeld naam, voornaam, adres, woonplaats, loon, de kredietwaardigheid, enz.

Belangrijk is te onderstrepen dat alleen gegevens m.b.t. natuurlijke

personen (individuen) onder het toepassingsgebied van de Wet vallen. Zij geldt dus niet voor informatie die wordt verzameld over bedrijven.

Het criterium is de vraag of men, aan de hand van de gegevens die worden verzameld over een bepaalde persoon, kan achterhalen over wie het gaat.

WELKE HANDELINGEN WORDEN GEREGLEMENTEERD ?

Wie *persoonsgegevens* over iemand verzamelt, is verplicht deze persoon hiervan in te lichten indien de verzameling gebeurt met de bedoeling om de gegevens te verwerken.

Het verwerken van persoonsgegevens wordt aan bepaalde voorwaarden onderworpen, en kan gebeuren langs geautomatiseerde weg of manueel.

Met geautomatiseerde verwerking wordt een geheel van bewerkingen bedoeld die geheel of gedeeltelijk langs geautomatiseerde weg worden uitgevoerd (het kan dus bv. ook gaan om microfiches) en betrekking hebben op registratie, bewaring, wijziging, uitwissing, raadpleging of verspreiding van persoonsgegevens in de vorm van een bestand. Het is daarbij niet vereist dat effectief gebruik wordt gemaakt van de gegevens.

Een bestand in de zin van de Wet is elke verzameling van persoonsgegevens, samengesteld en bewaard op een logisch gestructureerde wijze met het oog op de systematische raadpleging ervan. Dossiers (zowel geautomatiseerde als manuele), elektronische post, boeken en andere schriftelijke

publicaties (bv. telefoonboeken) worden niet als bestanden beschouwd. De twee belangrijkste criteria om te weten of het gaat om een bestand in de zin van de Wet zijn aldus (1) een zekere structuur en (2) de bedoeling om de gegevens regelmatig te consulteren.

Ook manuele bestanden (d.w.z. op een niet-geautomatiseerde drager) vallen onder de Wet (bv. gegevens verzameld op steekkaarten).

De Wet voorziet echter een aantal uitzonderingen, waarvan de voornaamste zijn:

- verwerkingen door een natuurlijke persoon, blijvend bestemd voor persoonlijk, familiaal of huiselijk gebruik (bv. adressenboekjes, agenda's). Indien het evenwel de bedoeling is om deze gegevens aan derden mee te delen, dan is de uitzondering niet van toepassing.
- verwerkingen waarbij waarbij uitsluitend persoonsgegevens worden gebruikt die verplicht publiek moeten gemaakt worden of die de betrokkene zelf openbaar heeft gemaakt of laten maken (bv. handelsreclame of openbare akten). Adresbestanden zullen toch onder de toepassing van de Wet vallen indien daaruit bepaalde informatie kan worden afgeleid (bv. lidmaatschap van een bepaalde vereniging).

GAAT HET ENKEL OM HANDELINGEN IN BELGIE ?

In geval van manuele bestanden, is de Wet alleen van toepassing op in België gehouden bestanden. Bij geautomatiseerde bestanden

moeten de gegevens niet noodzakelijk in België verwerkt worden. Het volstaat dat de verwerking in België rechtstreeks toegankelijk is met behulp van middelen die aan de verwerking eigen zijn (bv. door middel van een terminal; niet: batchverwerking).

VERPLICHTINGEN VOOR DE HOUDER VAN EEN BESTAND

Als houder van een bestand worden de natuurlijke persoon of de rechtspersoon of de feitelijke vereniging beschouwd die bevoegd is om te beslissen over het doel van de verwerking of over de soorten gegevens die erin moeten voorkomen.

De houder heeft een aantal verplichtingen.

(1) De aangifte

De houder van een geautomatiseerde verwerking moet voor de start ervan of bij wijziging, aangifte doen bij de Commissie tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna 'Commissie' genoemd).

De aangifte kan manueel gebeuren op de daartoe voorziene formulieren, of op een diskette.

Men is niet verplicht om gebruik te maken van de voorziene aangifteformulieren/diskettes. Dit is echter wel aan te raden omdat deze goed gestructureerd en gebruiksvriendelijk zijn opgesteld, en anderzijds omdat het bedrag voor de bijdrage aanzienlijk lager is.

Op de formulieren/diskettes die kosteloos kunnen worden verkregen (Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, Postbus 3, Brussel 37, 1000 Brussel), staat in principe reeds het identificatienummer vermeld dat door de Commissie aan de houder van het bestand werd toegekend.

Bij het aangifteformulier hoort een toelichtende nota waarin uit-

leg wordt verstrekt over elk van de in te vullen rubrieken.

Tevens ontvangt men een lexicon waarin een opsomming wordt gegeven van de mogelijke doeleinden voor verwerking, van de verschillende categorieën van gegevens, en van de mogelijke bestemmingen van de gegevens.

De aangifte dient te worden verstuurd naar de Commissie, Postbus 4, Brussel 37, 1000 Brussel (let op : het is een ander postbusnummer dan van het adres voor het aanvragen van de formulieren).

Indien men geen gebruik maakt van de voorziene formulieren /diskette dient men aan de Commissie een bijdrage van 10.000 BEF te betalen. Maakt men er wel gebruik van, dan verschilt de te betalen bijdrage naargelang van de aard van de aangegeven verwerking (cfr. KB nr. 12 van 7 maart 1995, BS, 14 maart 1995). Indien de aangifte gebeurt per diskette, zal het tarief telkens lager zijn.

De volgende gegevens dienen in de aangifte te worden opgenomen:

- de datum van de aangifte;
- naam, voornaam en adres of benaming en zetel van de houder en van de bewerker van het bestand;
- de benaming van de geautomatiseerde verwerking en het doel ervan;
- de categorieën verwerkte gegevens;
- de categorieën van personen die gerechtigd zijn de gegevens te verkrijgen en de waarborgen die aan de mededeling ervan verbonden zijn;
- de wijze waarop de personen op wie de gegevens betrekking hebben daarvan in kennis worden gesteld, de dienst waarbij het recht op toegang kan worden uitgeoefend en de maatregelen genomen om de uitoefening ervan te vergemakkelijken;

- de termijn waarna de gegevens niet meer mogen gebruikt of bewaard worden.

Indien de gegevens bestemd zijn om naar het buitenland te worden doorgezonden, moet men een aantal bijkomende gegevens vermelden, zoals bv. het land van bestemming (dit geldt ook voor manuele bestanden).

Indien men een einde maakt aan de verwerking of men wijzigt de in de aangifte te vermelden gegevens, moet men daarvan eveneens aangifte doen.

De Commissie houdt een register bij van de geautomatiseerde verwerkingen waarbij de gegevens worden opgenomen die in de aangifte moeten worden vermeld. Iedereen kan dit register inzien.

Indien geen aangifte wordt gedaan of de te vermelden gegevens zijn onjuist of onvolledig, kan een geldboete van 100 tot 100.000 BEF worden opgelegd.

(2) Informatieplicht

Aan diegene over wie persoonsgegevens worden verzameld, moet bepaalde informatie worden verstrekt:

- de identiteit en adres van de houder van het bestand;
- in voorkomend geval de wettelijke en reglementaire basis van de verzameling van gegevens;
- het bestaan van het openbaar register bij de Commissie en de het recht dat de betrokkene heeft om zijn gegevens op te vragen en desgevallend te verbeteren.

Deze mededeling kan mondeling of schriftelijk gebeuren.

De betrokkene moet eveneens worden verwittigd over de eerste *registratie* in een bestand.

Deze verplichting valt weg wanneer de informatie werd gegeven in het kader van de gegevensverzameling en wanneer de betrokkene ingevolge contractuele relaties of relaties geregeld bij of krachtens wet, decreet of ordonnantie, moest weten dat hij het voorwerp is van een verwerking.

Het KB nr. 9 van 7 februari 1995 (BS, 28 februari 1995) regelt de gevallen waarin het individu niet moet worden verwittigd van de eerste registratie. Zo bijvoorbeeld wanneer de identificatie bedoeld is voor leggen en onderhouden van public relations of indien de houder van het bestand met de betrokkene maatschappelijke of professionele betrekkingen heeft.

Dit KB regelt ook de gevallen waarin een procedure van collectieve informatieverstrekking mogelijk is.

(3) Andere verplichtingen

De houder van het bestand moet een staat opmaken van de verwerking, waarin ondermeer de aard van de gegevens worden vermeld, het doel van de verwerking, de onderlinge verbanden, en de persoon aan wie de gegevens worden doorgegeven.

Hij dient te waken over de toegang tot de gegevensverwerking en ervoor te zorgen dat de programma's in overeenstemming zijn met de vermeldingen in de opgave en dat de gegevens worden bijgewerkt en eventueel worden verbeterd of verwijderd.

De houder van het bestand moet tevens de veiligheid van de gegevens waarborgen en in dat kader de gepaste technische en organisatorische maatregelen treffen. Deze maatregelen moeten aangepast zijn aan de stand van de techniek en aan de aard van de te beveiligen gegevens.

PRINCIPES VAN GEGEVENS-BESCHERMING

(1) Algemeen

Voor elke verwerking van persoonsgegevens moet aan de Commissie voorafgaandelijk een welbepaald doel worden meegedeeld.

Dat doel moet wettig en geoorloofd zijn. De gegevens moeten noodzakelijk zijn om het doel te bereiken. De verwerking van de

gegevens mag de doeleinden niet te buiten gaan. Dit betekent dat er geen verwerking mag plaatsvinden voor niet opgegeven doeleinden.

(2) Bescherming van speciale categorieën van gegevens

• De gevoelige persoonsgegevens

Het gaat om de volgende gegevens: gegevens met betrekking tot ras, etnische afstamming, seksueel gedrag, overtuiging of activiteit op politiek, levensbeschouwelijk of godsdienstig gebied, het lidmaatschap van een vakbond of ziekenfonds.

Deze gegevens mogen slechts verwerkt worden voor doeleinden vastgelegd door of krachtens de wet, decreet of ordonnantie.

De toegestane algemene en bijzondere verwerkingen voor elk van deze categorieën worden opgesomd in het KB nr. 7 van 7 februari 1995 (BS, 25 februari 1995).

Een gevoelig persoonsgegeven mag slechts worden aangewend in het kader van een tewerkstelling of bevordering indien dit gelet op de aard van de betrekking een fundamenteel criterium uitmaakt. Een dergelijk gegeven mag eveneens worden verwerkt indien het door de betrokkene spontaan en schriftelijk wordt meegedeeld. De houder van het bestand moet een lijst van personen die deze gegevens mogen verwerken ter beschikking houden van de Commissie. De personen die deze gegevens mogen verwerken, moeten hun vertrouwelijk karakter respecteren.

• De medische gegevens

De verwerking van medische gegevens, te weten persoonsgegevens waaruit informatie kan worden afgeleid omtrent de vroegere, huidige of toekomstige fysieke of psychische gezondheidstoestand, vereist de bijzondere schriftelijke toestemming van de betrokkene.

Deze toestemming is echter niet nodig indien de gegevens verwerkt

worden onder het toezicht en de verantwoordelijkheid van een geneesheer.

De personen die bij de verwerking van die gegevens tussenkomen, moeten bij naam worden aangewezen en de inhoud en draagwijdte van de toegangsmachtiging moeten in een register vermeld en bijgehouden worden.

Dergelijke gegevens mogen in principe niet aan derden worden meegedeeld. Dit kan wel indien het werd toegestaan door of krachtens de wet, of indien zij worden meegedeeld aan een beoefenaar van de geneeskunde en aan diens medische ploeg voor de medische behandeling van de patiënt, na bijzondere schriftelijke toestemming van de patiënt of in spoedgevallen.

Administratieve en boekhoudkundige gegevens betreffende de geneeskundige behandeling of verzorging vallen niet onder de toepassing van de Wet.

• De politieke en gerechtelijke gegevens

Ook deze gegevens kunnen maar verwerkt worden voor doeleinden vastgelegd door of krachtens een wet. Zij zijn opgesomd in artikel 8 van de Wet.

Hiermee worden de gegevens bedoeld m.b.t. geschillen voorgelegd aan hoven en rechtbanken, misdrijven, uitgesproken straffen, detenties en allerhande ontzettingen.

In de Wet zijn enkele uitzonderingen voorzien. Zo kunnen bv. gegevens over geschillen of strafrechtelijke gegevens door een advocaat verwerkt worden mits zij noodzakelijk zijn voor de bescherming van de belangen van de cliënt en indien alleen de in de Wet opgesomde personen toegang daartoe hebben.

De toegestane verwerkingen zijn terug te vinden in het KB nr. 8 van 7 februari 1995 (BS 28 februari 1995).

De verwerking is steeds mogelijk indien de betrokkene schriftelijk toestemming heeft gegeven. Hij kan die echter op elk ogenblik intrekken.

DE RECHTEN VAN HET INDIVIDU

(1) Recht op privacybescherming
In de Wet is het fundamentele beginsel opgenomen dat ieder natuurlijk persoon recht heeft op de bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer bij de verwerking van persoonsgegevens die op hem betrekking hebben.

(2) Recht op weten
Het individu heeft het recht geïnformeerd te worden over het bestaan van een gegevensverwerking die op hem betrekking heeft of wanneer gegevens over hem verzameld worden (cfr. supra).

(3) Recht op toegang
Iedereen die zijn identiteit bewijst heeft het recht toegang te krijgen tot alle gegevens die in een bestand met betrekking tot hem zijn opgenomen (cfr. KB nr. 3 van 7 september 1993, BS. 25 september 1993).

De betrokkene moet tevens gewezen worden op het feit dat hij verbetering, verwijdering of verbod tot aanwending kan vragen, en dat hij verhaal kan uitoefenen bij de rechtbank.

De mededeling moet gebeuren op een begrijpelijke wijze.

De aanvraag moet gericht worden via een gedagtekende en ondertekende brief aan de houder of de bewerker van het bestand of aan de zetel van de onderneming ten behoeve waarvan de verwerking wordt uitgevoerd.

De inlichtingen moeten worden meegedeeld binnen 45 dagen na ontvangst van het verzoek.

Om onnodige herhaling te voorkomen, kan dit recht in principe slechts om de twaalf maanden worden uitgeoefend.

Medische gegevens kunnen alleen worden meegedeeld door een geneesheer.

(4) Recht op verbetering, verwijdering en verbod tot gebruik

De betrokkene kan de kosteloze verbetering verkrijgen van alle onjuiste persoonsgegevens die op hem betrekking hebben.

Hij kan, eveneens kosteloos, ook de verwijdering of stopzetting van gebruik bekomen, indien de persoonsgegevens, gelet op het doel van de verwerking, onvolledig of niet ter zake zijn, indien de registratie, mededeling of bewaring ervan verboden is, of indien de gegevens te lang werden bewaard.

De betrokkene kan zich op dezelfde wijze richten tot dezelfde personen als in het kader van de uitoefening van het recht op toegang.

Binnen een maand na indiening van het verzoek moet de houder de verbeteringen of verwijderingen meedelen.

(5) Recht op verhaal
● Verhaal bij de Commissie

De procedure bij de Commissie is kosteloos en soepel. Iedereen kan bij de Commissie een gedateerde en ondertekende klacht indienen.

Indien de klacht ontvankelijk wordt bevonden, zal de Commissie eerst een minnelijke schikking proberen te bereiken en die eventueel vaststellen in een procesverbaal.

De adviezen die de Commissie terzake geeft zijn niet bindend en er kan nog altijd verhaal worden uitgeoefend bij de rechtbank.

● Verhaal bij de rechtbank

De zaak moet aanhangig gemaakt worden bij de Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van de eiser, zetelend als in kort geding.

De vordering moet ingediend worden bij verzoekschrift op tegen-

spraak, dat op straffe van nietigheid een aantal vermeldingen dient te bevatten, en dat ter griffie dient te worden neergelegd of aangekend te worden verzonden.

De rechtsvordering zal slechts ontvankelijk zijn wanneer het verzoek gericht aan de houder van het bestand is afgewezen of indien na verloop van 45 dagen er geen gevolg aan gegeven is.

Men dient rekening te houden met het feit dat de betrokkene, indien dwingende redenen doen vrezen dat bewijsmateriaal dienend ter staving van de vordering zou kunnen verheeld worden of verdwijnen, bij éézijdig verzoekschrift kan vragen dat elke maatregel ter voorkoming van verheeling of verdwijning zou worden opgelegd.

Belangrijk is tevens dat indien een zaak aanhangig gemaakt is over reeds verwerkte gegevens, de houder van het bestand bij elke mededeling van die gegevens moet vermelden dat zij worden betwist.

Onderlinge verbindingen van verwerkingen en grensoverschrijdend gegevensverkeer

Elke vorm van in relatie brengen van persoonsgegevens die het voorwerp zijn van verwerkingen, kan worden verboden of geregeld bij een in Ministerraad overlegd Koninklijk Besluit, na advies van de Commissie, en dit ter vrijwaring van het recht op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

Op dezelfde manier kan de overdracht van verwerkte persoonsgegevens vanaf Belgisch grondgebied naar het buitenland verboden worden, onderworpen worden aan een voorafgaandelijke vergunning of het voorwerp uitmaken van een reglementering.

SANCTIES

De Wet voorziet in strenge sancties ingeval van overtreding van de bepalingen (cfr. artikelen 37 t.e.m. 43).

De geldboetes kunnen variëren tussen 100 en 100.000 BEF (te vermenigvuldigen met 200).

De Rechtbank kan de publicatie van het vonnis bevelen en de verbeurdverklaring uitspreken van de dragers van persoonsgegevens waarop het misdrijf betrekking heeft.

INWERKINGTREDING

De laatste bepalingen van de Wet, met name betreffende de gevoeli-

ge en politionele persoonsgegevens, de informatieplicht bij registratie van een individu in een verwerking en de aangifteplicht zijn in werking getreden op 1 maart 1995.

Krachtens het KB nr. 2 van 28 februari 1993 heeft de houder van een bestand dat reeds bestond op 1 maart 1995 negen maanden de tijd vanaf deze datum om zich te schikken naar de desbetreffende bepalingen.

Concreet betekent dit o.m. dat voor bestanden die onder toepassing vallen van de Wet en bestonden vóór 1 maart 1995, uiterlijk op 1 december 1995 aangifte moet worden gedaan.

Mr. Jan Surmont
Schuermans & Schuermans